

İNSANİ YARDIM

2025 | SAYI 84

14 YILIN ARDINDAN

Katliam, göç ve korku dolu günlerin ardından
Suriye’de hayat yeniden başlıyor.

*Tarih boyunca ilmin ve
farklı medeniyetlerin
merkezi olan Şam
eski günlerine
geri dönüyor.*

KURBAN

KARDEŞLİĞE ÇAĞRI

33 yıldır olduğu gibi bu Kurban da emanetlerinizi
güvenle ihtiyaç sahiplerine ulaştırıyoruz.

KURBAN BEDELİ

8500₺

İHH
İNSANİ YARDIM VAKFI

ihh.org.tr

0212 631 21 21

SUNUŞ

Kıymetli gönüllümüz,

2025 yılına Suriye'deki yeni dönemin umuduyla başladık. Ülkeyi uzun yıllar boyunca baskıyla idare eden Esed yönetimi, 14 yılı katliamlarla geçen 24 yılın ardından sona erdi. Suriye halkı katliamlara, hak ihlallerine ve baskılara karşı dayandı ve nihayetinde umut dolu günlere ulaştı.

2011'de katliamların başladığı andan itibaren başta acil yardım, sağlık, eğitim, barınma alanlarındaki sürdürülebilir projelerimizle ve insani diplomasi çalışmalarımızla Suriye'nin her köşesinde ihtiyaç sahiplerinin yanında olduk; hayata geçirilen birçok projeye öncülük ettik. Bundan sonraki süreçte de Türkiye'den bağışçılarımızın destekleriyle ve uluslararası kurumlarla iş birliği içinde Suriye'nin yeniden inşa edilmesi için gayret etmeye devam edeceğiz.

Dergimizin bu sayısında editörlerimiz, Esed ailesinin 53 yıldır Suriye'ye ve halkına verdiği zararları, işlediği suçları, tüm acılara rağmen yeşeren umutları, hak ihlallerinin birinci derece tanıklarıyla Suriye'de görüşerek anlatmaya çalıştı. İlerleyen sayfalarda Sednaya Hapishanesi'nden kurtulan bir mahkumun, Yermük kampında evini onarmaya çalışan Filistinli bir babanın, Şam Üniversitesi'nde mezuniyet hazırlığı yapan öğrencimiz Muhammed'in hikayelerini bulabilirsiniz. Ayrıca Genel Başkanımız Sayın Bülent Yıldırım'ın Suriye'deki gelişmelere dair detaylı yazısını okuyabilirsiniz.

İyi okumalar dilerim.

Dr. Durmuş Aydın
Genel Sekreter

İnsan Hak ve Hürriyetleri ve İnsani Yardım Vakfı adına sahibi *Av. Bülent Yıldırım*

Danışma Kurulu
Dr. Durmuş Aydın
Hüseyin Oruç
İzzet Şahin
Osman Atalay
Yavuz Dede
Mustafa Özбек

Genel Yayın Yönetmeni
Serdar Gürçay

Yayın Editörü
Serdar Kesik

Redaksiyon
Ümmühan Özkan

Fotoğraf Editörü
Burak Berberoğlu
Fotoğraf Arşivi
Samet Köprübaşı

Tasarım
Hüseyin Aydemir

Kapak Fotoğrafı
Anadolu Ajansı

İletişim
0212 631 2121
info@ihh.org.tr
www.ihh.org.tr

Adres
Ali Kuşçu Mahallesi
Taylasan Sokak No:3
Fatih/Istanbul

2025
Sayı: 84
Basım
Pelikan Basım

İçindekiler

6

17

24

4 Dünyadan Notlar

BM'den Gazze'deki insani kriz için
"kıtlık" uyarısı

6 Filistin

"Büyük Gazze Yürüyüşü"ne yüz binler katıldı

10 Türkiye

"Kürt Meselesinin Çözümü ve
Barışa Sivil Katkıları" Çalıştayı

14 Genç İHH

Genç İHH çalışmalarıyla binlerce gence ulaştı

16 Kalıcı Eser

Ankara'da Selahaddin Eyyubi Camii'ni
inşa ettik

18 Uluslararası İlişkiler

Londra'da "İnsani Finans Zirvesi"ne katıldık

20 İnsani Yardım

İkinci İyilik Gemisi Sudan'a ulaştı

21 İnsani Diplomasi

4. İslam Kültür ve Medeniyeti Sempozyumu

22 İHH Kadın

"Teorik ve Pratik Yönleriyle
Sivil Toplumda Kadın" Paneli

24 2025 Kurban

Türkiye ile birlikte 60 ülke için yola çıkıyoruz

28 Gazze

İHH Gazze'de neler yapıyoruz

32

DOSYA:

Suriye'de Hayat Yeniden Başlıyor

40

**Zalimler yıkar,
iyi insanlar inşa eder**

Av. Bülent Yıldırım

54

Hikaye
Sednaya'dan Kurtuluş

64

**Beşşar Esed gerçekten
Filistin dostu muydu?**

86

İHH'nın Suriye'deki 14 Yılı
Yakup Işık

130

**Kürt Meselesinin Çözümü
ve Bölgesel Barış**
Abdülkadir Özyiğit

BM'den Gazze'deki insani kriz için “kıtlık” uyarısı

Gazze'deki insani krizin giderek derinleştiği, insanların kıtlık riskiyle karşı karşıya olduğu açıklandı. Birleşmiş Milletler (BM) yetkilileri, Gazze'deki gıda ve su temini gibi temel ihtiyaçların karşılanmadığını ve bu durumun ciddi bir açlık krizine yol açabileceğini vurguladı. UNRWA Yöneticisi Fowler, Gazze'deki mevcut durum için, “Durumu tarif edecek kelime bulmak çok zor. Kıyamet gibi. İnsanlık dışı. Bu, Ekim 2023'ten bu yana Gazze Şeridi'nde gördüğümüz insani krizin en kötü aşaması.” ifadelerini kullandı.

Sudan'da 25 milyon kişi açlık tehlikesiyle karşı karşıya

Sudan'da devam eden iç savaş, ülkede büyük bir insani krize yol açtı. BM, Sudan'da 25 milyondan fazla kişinin akut açlık riski altında olduğunu ve acil gıda malzemelerine ihtiyaç duyanların sayısının geçen yıla göre dört kat arttığını açıkladı. Çatışmaların şiddetlenmesiyle milyonlarca insan yerinden edildi, sağlık hizmetleri durma noktasına geldi ve gıdaya ulaşmak zorlaştı.

Suriye'nin kuzeyindeki mülteciler evlerine dönmeye başladı

İç savaş nedeniyle göç etmek zorunda kalan milyonlarca Suriyeli, Esed rejiminin devrilmesiyle evlerine dönmeye başladı.

Uzun süre mülteci kamplarında hayatta kalma mücadelesi veren insanlar, yeniden evlerine kavuşmanın mutluluğunu yaşıyor. Ne var ki evlerin ve altyapının neredeyse tamamen yıkıldığı ya da büyük zarar gördüğü ülkede barınma, sağlık ve eğitim gibi alanlarda yeniden inşa sürecinin başlaması için uluslararası toplumun desteğine ihtiyaç var.

Dünya genelinde 300 milyondan fazla kişi insani yardıma muhtaç

Savaşlar, iklim değişikliğinin etkileri, doğal afetler ve salgın hastalıklar dünya genelinde 300 milyondan fazla insanı temel ihtiyaçlarından mahrum bırakıyor. Gıda, temiz su, barınma ve sağlık hizmetlerine erişimde zorluk yaşayan milyonlarca kişi hayatta kalabilmek için acil insani yardıma ihtiyaç duyuyor. Krizlerin kalıcı olarak çözülmesi için geçici yardımların yerine sürdürülebilir çözümler ile güçlü uluslararası iş birliği gerekiyor.

Yemen’de 5 yaş altı her iki çocuktan biri yetersiz besleniyor

BM Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF), Yemen’de 5 yaş altındaki her iki çocuktan birinin yetersiz beslenme sorunu yaşadığını duyurdu. Devam eden çatışmalar, maddi imkansızlıklar ve insani yardımların yetersizliği sebebiyle ülke genelinde çocuklar temel besin maddelerine dahi erişemiyor.

Etiyopya’da 10 milyondan fazla kişi gıda güvensizliği yaşıyor

Etiyopya’da 10 milyondan fazla kişi gıda güvensizliği yaşıyor. Ülkede süren çatışmalar ve kuraklık gibi faktörler, gıda kıtlığını günden güne derinleştiriyor. Yetkililer, yeterli miktarda yardım ulaşmazsa durumun daha da kötüleşebileceğini belirtiyor.

Kaynak: AA

“Büyük Gazze Yürüyüşü”ne yüz binler katıldı

Vakfımız öncülüğünde, işgalci İsrail’in Gazze’deki soykırımına tepki göstermek amacıyla İstanbul’da Beyazıt Meydanı’ndan Ayasofya Camii önüne yürüyüş düzenlendi. Yüze yakın STK’nın destek verdiği yürüyüşe 300 binden fazla kişi katıldı. Katılımcılar, yürüyüş boyunca Gazze’ye destek mesajları içeren pankart taşıdı, İsrail ve ABD’yi kınayan sloganlar attı.

Ayasofya Camii Meydanı’nda katılımcılara hitap eden Genel Başkanımız Bülent Yıldırım, işgalci İsrail’in ateşkes anlaşmasını bozarak katliamlarına devam ettiğini belirterek, “Siyonizm Amerika’da kaybedecek, Avrupa’da kaybedecek, Türkiye’de kaybedecek, dünyanın her yerinde kaybedecek. Göreceksiniz, bütün halklar ayağa kalkacak. Biz de her yerde yürüyeceğiz ve İsrail’e diyeceğiz ki geliyoruz ve bu gelişimiz, Allah’ın izniyle senin sonun olacak!” dedi.

Dünyanın Filistin’i yalnız bıraktığını söyleyen Genel Başkanımız, “İslam dünyası İsrail’e hava sahasını kapatmalı. İsrail ile bütün ilişkilerini kesmeli. İslam dünyası çocuklar ve kadınlar ölürken rahat yaşayamaz. Meydanlara gelin, İsrail bu meydanları görsün.” dedi.

Bundan sonra her hafta İstanbul’un çeşitli yerlerinde yürüyüşler yapılacağını söyleyen Bülent Yıldırım, “Allah’ın izniyle bütün İslam dünyası harekete geçecek. Burada iyi ve kötünün savaşı var. İyilik savaşçıları olarak mücadelenin bir parçasıyız. Onlar orada direnirken bizden istediklerini vereceğiz. Nedir bizden istedikleri, meydanları doldurmamız ve yardımlara devam etmemiz.” dedi.

İHH’nın Gazze’de her gün 100 binden fazla kişiye yemek dağıttığını söyleyen Yıldırım, “Siz yardımları verin, biz Gazze’ye götürürüz. İsrail, şu anda bölgeye un girişini de engelleyerek insanları açlığa mahkum etti. Bizim götürdüğümüz yardımlar havuzda bir damla. Sizden bu damlaları çoğaltmanızı istiyoruz. İlk günden itibaren Gazze’de çalışıyoruz. Arkadaşlarımızdan şehit olanlar var, baktığımız yetimlerden 300 kadarı şehit oldu. Bu zalimler yetimleri şehit etti. Hepinizi zulme karşı durmaya ve tepki göstermeye davet ediyoruz.” dedi.

Genel Başkanımızın ardından söz alan Dünya Müslüman Alimler Birliği Üyesi Muhammed el-Hac, “Bugün Filistin halkı bütün dünyaya direnişin ve fedakarlığın nasıl olduğunu gösteriyor. Canlarını, mallarını, evlatlarını Mescid-i Aksa için feda ediyor. Bütün insanlığa, özellikle Arap alemine diyoruz ki, İsrail ile normalleşmeyi asla kabul etmeyeceğiz! Bütün dünya, katliamları canlı yayınlarla izliyor. Bu katliamlar tamamıyla ABD’nin desteğiyle yapılıyor. Filistinlilerin direnişine destek olmak için hepimize görevler düşüyor. Siyonist katiller sadece Gazze’nin değil, bütün ümmetin varlığına kast ediyor. Bundan dolayı neyi yapabiliyorsak gücümüz yettiği kadar bu yolda seferber etmemiz gerekiyor.” dedi.

Yürüyüşte, Peygamber Sevdalıları ve Özgür Kudüs Platformu Üyesi Cemal Çınar, Kevser Vakfı Başkanı Ferhat Çalışye, İnsan ve Medeniyet Hareketi Üyesi Abdulkadir Kızılboğa ve Yedi Hilal Derneği Genel Başkanı Samet Paçacı da konuşma yaptı.

Katılımcılar hep birlikte Gazze için dua ettikten sonra eylem sona erdi. İstanbul’daki eylemin yapıldığı saatlerde Ankara’da ve Türkiye’nin birçok şehrinde de on binlerce kişinin katılımıyla Gazze’ye destek eylemleri düzenlendi.

Türk doktorlar Gazze’de yaralıları ameliyat ediyor

İşgalci İsrail’in saldırıları sebebiyle 7 Ekim 2023’ten bu yana Gazze’de 50 binden fazla kişi şehit oldu, on binlerce kişi yaralandı, hastaneler dahil birçok kamu binası yıkıldı. Bombardımanlardan dolayı yaralı sayısının sürekli arttığı Gazze’de doktorlar ve hastaneler yetersiz kalıyor. Binlerce hasta ve yaralı tedavi edilmeyi bekliyor.

İsrail saldırılarının başlamasıyla Gazze’de birçok alanda insani yardım çalışması yürüten Vakfımız, sağlık alanındaki çalışmalarına da aralıksız devam ediyor. “Gazze’ye Şifa Yardımı” projemiz ile şu ana kadar genel cerrahi, üroloji, ortopedi ve kulak burun boğaz alanlarında 357 ameliyat gerçekleştirdik, binlerce yaralı ve hastayı daha ameliyat etmeyi hedefliyoruz. Projenin devam edebilmesi için hayırseverlerin bağışları büyük önem taşıyor.

Gazze’de projemizin uygulandığı hastanede gönüllü olarak görev yapan Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi Çocuk Cerrahisi Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. İbrahim Uygun, Gazze halkının her türlü desteğe ihtiyaç duyduğunu söyledi. Uygun, “Türkiye’den birçok yardım kuruluşu, özellikle İHH, Gazze’de büyük çadır kentler ve klinikler kuruyor, hastanelere çok büyük destekler veriyor, her gün binlerce kişiye yemek dağıtıyor.” dedi.

Gazze’de çok küçük bir hastanede çalıştığını söyleyen Uygun, “Büyük hastanelerin hepsi yıkıldığından bu küçük hastanede zor şartlarda hayırseverlerin destekleri sayesinde bu ameliyatlara yapabiliyoruz. Türkiye’de kalbi Gazze ile atan hayırseverlere teşekkür ediyorum.” dedi.

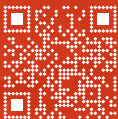

Saldırı altındaki Gazze’de sağlık hizmetleri durma noktası geldi. Bu proje ile Gazze’deki hastaların ameliyatına destek olabilirsiniz.

Detaylı bilgi için:

0212 631 21 21

QR kod ile kolayca bağış yapabilirsiniz.

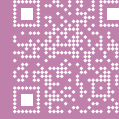
8. sınıf öğrencisi Ahmet, Gazzeli bir yetime sponsor oldu

Çankırı Hacı Murad-ı Veli İmam Hatip Ortaokulu 8. sınıf öğrencisi Ahmet Koçyiğit, Yetim Sponsorkluk Sistemi ile Gazzeli bir yetime sponsor oldu. Harçlığından biriktirdikleriyle bir yıllık yetim sponsorkluk bedelini bağışlayan Ahmet Koçyiğit, Gazze’de yaşanan zulme çok üzüldüğünü ve bir yetim kardeşine yardım etmek için sponsor olduğunu söyledi.

Vakfımız, Yetim Sponsorkluk Sistemi ile Türkiye ile birlikte 43 ülkede ve ülkemizin 81 şehrinde 130 binden fazla yetim çocuğa her ay düzenli destek oluyor; onların gıda, barınma, sağlık ve eğitim ihtiyaçlarının karşılanmasına katkıda bulunuyor.

Bir yetimin hayatına dokunmak isteyenler, ihh.org.tr/bagis/yetim üzerinden online olarak ya da genel merkezimize temsilciliklerimize ve şubelerimize gelerek sponsor olabiliyor.

TÜRKİYE

Kış yardımlarımız Türkiye’de binlerce kişiye ulaştı

Kış yardımı çalışmaları ile her yıl on binlerce ihtiyaç sahibine destek ulaştıran Vakfımız, bu yıl da yurt içinde ve yurt dışında farklı alanlarda birçok yardım faaliyetinde bulundu. Yurt içindeki çalışmalarda Çanakkale, Erzurum, Eskişehir, Giresun, Kütahya, Ağrı ve Uşak’ta ikamet eden **1.000 aileye** ısınma desteği verdik; Ağrı’da 500, Siirt’te 500, Bingöl’de 450, Bitlis’te 350, Muş’ta 350, Van’da 317 ve Kırıkkale’de 100 olmak üzere toplam **2.567 çocuğa** kendi seçtikleri bot ve montları hediye ettik.

“Kürt Meselesinin Çözümü ve Barışa Sivil Katkılar” Çalıştayı

Vakfımız, İnsani ve Sosyal Araştırmalar Merkezi (İNSAMER) ile Diyarbakır’da “Kürt Meselesinin Çözümü ve Barışa Sivil Katkılar” konulu bir çalıştay düzenledi. Farklı ideolojilerden siyasetçi, akademisyen, gazeteci ve STK temsilcilerinin katılımıyla 11 Ocak’ta gerçekleştirilen çalıştayda katılımcılar, toplumsal barışa katkı sağlamak ve yeni süreçteki olumlu havayı desteklemek için çözüm önerileri üzerinde tartıştı.

Çalıştayın sonuç raporunu da basın toplantısıyla kamuoyuyla paylaştık. Basın toplantısında konuşan Genel Başkanımız Bülent Yıldırım, “Diyarbakır’da düzenlediğimiz çalıştay bu alanda gerçekleştirilen en büyük çalışmadır. Orta Doğu’daki oyunları bozmak istiyorsanız ya da yeni oyun kurmak istiyorsanız Türk, Kürt, Arap kardeşliğini inşa etmeniz lazım. Bizler şunu çok iyi biliyoruz ki; Kürt meselesi ayrıdır, silahlı örgütün ortaya koyduğu zihin dünyası ayrıdır.” dedi.

Çalıştayın sonuç raporu Mütevelli Heyeti Üyemiz İzzet Şahin tarafından paylaşıldı. Çalıştayda sorunların tespiti yanı sıra meselenin çözümü için yapılan önerilerin de görüşüldüğünü söyleyen Şahin, “Orta Doğu’daki Kürtlerin yaşadığı zorluklar ülkemizi ve bölgemizi etkiliyor. Türkiye, Kürtlerle diyalog ve iş birliğine dayalı siyasetine devam etmeli. Orta Doğu’daki Kürt halkının sorunlarına kardeşçe ve adilane yaklaşarak çözümler geliştirmeli.” dedi.

Çalıştay raporu tespitler ve çözüm önerileri:

- Türkiye, yeni gelişen süreçte Suriye ve Irak'ta yaşayan Kürtlerin de yüzünü olumlu manada Türkiye'ye döndüğünü göz önünde bulundurmalıdır. Orta Doğu'daki tüm Kürtlerin sorunları Türkiye'yi her anlamda etkilemektedir. Bu sebeple Türkiye'nin bütün Kürtlerle diyalog ve iş birliğine dayalı bir siyaset izlemesi gerekmektedir. Türkiye'nin Orta Doğu'daki Kürt halkının sorunlarına da kardeşçe ve adilane yaklaşması ve çözüm geliştirmesi gerekmektedir.
- Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde yaşayan Kürtlerin büyük çoğunluğunun Türkiye'den ayrılarak bağımsız bir devlet kurmak gibi bir talebi yoktur. Dil ve kimlik sorununun çözümü ile Kürt vatandaşların devletle olan bağları güçlenecek, kendilerini bu ülkenin asli unsuru olarak görecektir. Halkın tüm kesimlerinin Türkiye'ye olan aidiyetleri daha da sağlamlaşacaktır.
- Ana dilde eğitim hakkı gerek evrensel hukuk normları gerekse demokratik normlar bakımından bir insan hakkı olarak görülmektedir. Dil hem bir iletişim aracı hem de bir kimliktir; ana dil de bireyin kimliğinin bir parçasıdır. İnsanın ana dili ile karakteri ve davranışları arasında sıkı bir ilişki vardır. Birçok etnik grup kendini dil üzerinden tanımlamaktadır. Bu sebeple anayasa, kanun ve yönetmeliklerdeki ana dil eğitimi yasaklayan ve dışlayan hükümler düzeltilmelidir.
- STK'lar Kürt meselesini ele alırken çözüme odaklanarak ideolojik kamplaşmalardan kaçınmalıdır. Toplum olarak bugüne kadar bu meseleden kaynaklı büyük kayıplar yaşadık. Telifisi mümkün olmayan çok ağır bedeller ödedik. Hal böyleyken bütün STK'lar ellerini taşın altına koymalı, sorumluluklarının bilinciyle hareket etmeli, sürecin başarısı için katkı sunma görevlerini yerine getirmelidir. STK'lar, Kürt meselesinin çözüm çalışmalarının toplumsallaştırılması ve tüm tarafların barış, kardeşlik ve adil bir tutum sergilemesine katkı sunulması konusunda kendilerine düşen sorumlulukları yerine getirmelidir.

Deprem bölgesinde yardım çalışmalarımız devam ediyor

Vakfımız, 6 Şubat 2023'teki depremlerden etkilenen illerimizden Adıyaman, Kahramanmaraş, Hatay ve Osmaniye'de 50 engelli vatandaşımıza akülü tekerlekli sandalye ulaştırdı.

6 Şubat depremlerinin ardından başlattığı insani yardım çalışmalarıyla yüz binlerce kişiye ulaşan Vakfımız, bölgedeki yardım ve destek faaliyetlerini yoğun bir şekilde sürdürüyor.

İstanbul'daki depremin ardından çorba dağıttık

23 Nisan'da İstanbul'da meydana gelen 6.2 büyüklüğündeki depremin ardından geceyi dışarıda geçiren vatandaşlarımıza Fatih Camii avlusunda 2 bin kişilik çorba dağıttık.

Arama kurtarma ekiplerimiz hazır bekledi

Artçı depremlere ve olası acil durumlara hızlıca müdahale etmek için 214'ü İstanbul'da olmak üzere 39 şehirde toplam 1.543 arama kurtarma teknisyenimiz gece boyu nöbet tuttu.

Suriye’de 29 binden fazla aileye kış yardımı

2011 yılından bu yana Suriye’de insani yardım faaliyetlerini kesintisiz sürdüren Vakfımız, “İyilik Soğuk Geçirmez” sloganıyla başlattığı kış kampanyası çalışmalarıyla Suriye’nin kuzeyinde kış mevsiminin zorlu koşullarıyla mücadele eden savaş mağduru ve ihtiyaç sahibi toplam 29.936 aileye (134.762 kişi) temel yaşam ürünlerinden oluşan yardım malzemeleri dağıttı.

Dağıtılan yardım malzemeleri:

- 4.958 ton yakacak
- 70.654 adet mont
- 60.642 çift çizme
- 14.928 adet sünger yatak
- 6.712 adet soba
- 84.214 adet battaniye

Suriye’de binlerce iftar sofrası kurduk

2025 yılı Ramazan faaliyetlerini “Ramazan Kardeşliğe Çağrı” sloganıyla yürüten Vakfımız, Suriye’nin çeşitli bölgelerinde Ramazan ayı boyunca iftar yemekleri verdi.

Suriye Çalışmalarından Sorumlu Yönetim Kurulu Üyemiz Yakup Işık Suriye’de yürütülen Ramazan çalışmaları ile ilgili yaptığı açıklamada, “Suriye’nin Şam, Humus, Hama, Lazkiye, İdlib ve Halep gibi şehirlerinde Ramazan ayının ilk 20 gününde yetim, dul, yaşlı ve ihtiyaç sahibi 70 bin kişiye iftar yemeği desteği verdik.” dedi.

Genç İHH çalışmalarıyla binlerce gence ulaştı

Vakfımızın gençlik teşkilatı olan Genç İHH, 2024 yılında düzenlediği eğitim faaliyetleri, atölye çalışmaları ve sosyal etkinliklerle Türkiye'nin dört bir yanında binlerce gence ulaştı. Filistin'e destek amacıyla 62 ildeki 85 üniversitede düzenlediği "Özgürlük İçin Nöbetteyiz" programlarının yanı sıra 50 ildeki 62 üniversitede "Kampüsten Refah'a" konulu etkinlikler gerçekleştirdi. Eğitim faaliyetleri ile 26 öğrencinin katıldığı "Ürdün Arapça Dil Programı", "Güney Afrika İngilizce Dil Programı" ve 269 öğrencinin katıldığı gençlerin eğitim alanında yetkin kişiler olmasını hedefleyen "Öğretmen Akademisi" programını düzenledi.

Genç İHH Lise Birimi ise, üç yıldır sürdürdüğü İbranice dil eğitimi ve Filistin çalışmalarına 2024 yılında da 46 liseli öğrenciyle devam etti. Birinci kademede 36 öğrenci A2 seviyesini başarıyla tamamlarken, ikinci kademedeki 10 öğrenci tercüme çalışmalarına başladı.

Ayrıca Genç İHH öncülüğünde, medya ve sinemaya ilgi duyan gençlerin bu alanlarda yetkinlik kazanmaları amacıyla "Balat Medya ve Sinema Akademisi" düzenlendi.

Teknoloji takımlarına danışmanlık yapan Genç İHH ATOM Birimi ise takımları yerel ve uluslararası yarışmalara katılmaları için desteklemeyi sürdürdü. Halihazırda 9'u TÜBİTAK destekli olmak üzere toplam 14 proje yürüten birimimizin "TeknoBilim Atölyesi" mezunlarından kurduğu takımlar beş ilde 10 TÜBİTAK projesiyle yarışmalara katılıyor.

Genç İHH Ortaokul Birimi ise "Muhabbet Okulu Projesi" ile haftalık dersler, sosyal aktiviteler ve çeşitli etkinlikler düzenlenmeye devam ediyor.

İHH Çocuk Birimi ise 2024 yılında "Çocuklar Camide Buluşuyor, Bed-i Besmele Şenlikleri ve Eğlenerek Öğreniyorum Eğitimleri" gibi birçok etkinlik ile matematik, fen bilimleri ve teknoloji atölyeleri düzenledi.

“Balat Medya ve Sinema Akademisi” tamamlandı

Genç İHH, Fatih Belediyesi, Rumman Yapım, Yeryüzü Çocukları Derneği ve İletişim Platformu iş birliğiyle bu yıl ikincisi düzenlenen “Balat Medya ve Sinema Akademisi” tamamlandı.

486 öğrencinin başvurduğu program, mülakatların ardından 96 öğrenci ile 12 hafta boyunca Fatih Belediyesi Neslişah Kültür Merkezi’nde gerçekleştirildi. Programa katılan öğrenciler, medya ve sinema alanlarındaki farklı uzmanlıklar üzerine teorik ve pratik eğitimler aldı, medya kuruluşlarını ve platoları ziyaret etti, uzman konukların verdiği seminerlerden istifade etti.

Ankara’da Selahaddin Eyyubi Camii’ni inşa ettik

Vakfımız ve Kuveytli yardım kuruluşu Şeyh Abdullah el-Nuri iş birliği ile Ankara’nın Etimesgut ilçesinde inşa edilen Selahaddin Eyyubi Camii’nin açılışını gerçekleştirdik. Açılış programında konuşan Genel Başkanımız Bülent Yıldırım, Gazze’de yaşanan İsrail soykırımına dikkat çekti ve “Dünyanın her tarafında tehciye ve soykırıma karşı eylemler başlatıldı ve devam edecek. Avrupa’da, Amerika’da, Orta Doğu’da, Afrika’da, kısacası dünyanın her yerinde insanlar harekete geçecek. **Gazze’nin Gazzelilere ait olduğunu** durmaksızın haykıracağız.” dedi.

Programda Şeyh Abdullah el-Nuri Hayır Kurumu Başkanı Cemal Abdullah el-Nuri, Kuveyt Büyükelçiliği Maslahatgüzarı Osman Sanafî, Din Hizmetleri Genel Müdürü Şaban Kon-di, AK Parti Adana Milletvekili ve Türkiye-Kuveyt Dostluk Grubu Başkanı Ahmet Zenbilci ve caminin inşa edildiği arsaya bağışlayan Alan ailesi adına Murat Alan da konuşma yaptı.

Konuşmaların ardından Ankara Müftüsü Dr. Hasan Çınar’ın yaptığı dua ile açılışı gerçekleştirilen Selahaddin Eyyubi Camii, 2.500 m² alan üzerine inşa edildi. Caminin külliyesi içerisinde bir Kur’an kursu, Selahaddin Eyyubi’nin zırhının ve kılıcının temsili örneklerinin sergileneceği bir müze ve hayatının anlatılacağı gösterimlerin yapılacağı bir sinevizyon alanı da bulunuyor.

İdlib’de cami ve Kur’an kursu onardık

2011 yılından bu yana Suriye’deki yardım çalışmalarını aralıksız sürdüren Vakfımız, İdlib şehrine bağlı İhsim beldesinde, iç savaş sırasında zarar gören bir cami ve Kur’an kursunu yenileyerek hizmete açtı. Yaklaşık **500 kişi kapasiteli cami** ve Kur’an kursunun tadilatı üç ay sürdü. Onarım çalışmasında caminin tavanı ve iç duvarları onarılıp dış duvarlarına taş kaplama yapıldı; elektrik tesisatı, güneş enerjisi sistemi, su hattı, ses sistemi ve yeni bir abdesthane inşa edildi. Cami bünyesinde faaliyet gösteren 60 öğrenci kapasiteli Kur’an kursunun iç bölümlerinin de tadilatı yapılarak hizmete açıldı.

Bursa İnegöl Yetimhanesi'ni hizmete açtık

Kardeş ülke Pakistan'ın Haripur şehrinde Bursa Şube'mizin katkılarıyla inşa ettiğimiz Bursa İnegöl Yetimhanesi'ni hizmete açtık. **192 yetim** ve korumasız çocuğa barınma imkanı sağlayacak olan yetimhane, Haripur Eğitim Kompleksi içerisinde üç katlı olarak inşa edildi. Toplam alanı 2.394 m² olan yetimhanenin ilk iki katı yatakhane, üçüncü katı ise derslik ve etkinlik alanları olarak planlandı.

Pakistan'da bugüne kadar inşa ettiğimiz sekiz yetimhanede toplam 1.060 yetim güvenle barınıyor, eğitim alıyor ve geleceğe hazırlanıyor.

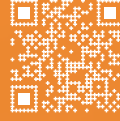

12 ülkedeki 45 yetimhanemizde geleceğe güvenle hazırlanan yetimlere destek olabilirsiniz.

Detaylı bilgi için:

0212 631 21 21

QR kod ile kolayca bağış yapabilirsiniz.

Haripur Eğitim Kompleksi'nde neler var?

2011 yılında inşaatına başladığımız 16 dönüm üzerine konumlandırılan Haripur Eğitim Kompleksi'nin son binası Bursa İnegöl Yetimhanesi oldu. Eğitim kompleksi içerisinde dört yetimhane, üç okul, bir mesleki eğitim kursu, spor salonu, terzihane ve çiftlik bulunuyor. Toplam 875 öğrencinin eğitim aldığı kompleksteki öğrencilerden 605'i yetim ve bu çocukların 550'si komplekste kalıyor.

Ayrıca kompleks içerisinde israfın önlenmesi amacıyla atık gıdalar dönüştürülerek yem ve gübre olarak kompleks bünyesindeki çiftlikte değerlendiriliyor.

Londra’da “İnsani Finans Zirvesi”ne katıldık

AidEx ve Humanitarian Finance Forum tarafından Londra’da birincisi düzenlenen ve insani yardım finansmanına yönelik modellerin ele alındığı “İnsani Finans Zirvesi”ne katıldık. İnsani yardım alanında faaliyet gösteren STK’lar, farklı ülkelerden hükümet yetkilileri, yatırımcılar ve özel sektör temsilcilerinin katılımıyla gerçekleşen zirvede uzun vadeli sürdürülebilir finansman çözümleri oluşturulmasının önemi vurgulandı.

Genel Sekreterimiz Dr. Durmuş Aydın zirvenin amacıyla ilgili yaptığı açıklamada, günümüzde artık geleneksel yardım ve hibe modellerinin yetersiz kaldığını, İnsani Finans Zirvesi’nin bu süreçte yeni finansal ve yenilikçi modellerin ortaya çıkmasını amaçladığını söyledi. Son yıllarda özellikle Gazze ve Sudan gibi bölgelerde yaşanan insani krizlere dikkati çeken Aydın, milyonlarca insanın evlerinden edildiğini vurgulayarak, **“Bu zirvede, sürdürülebilir finansal yaklaşımlarla ihtiyaç sahipleri için nasıl daha iyi çözümler üretilebileceğine odaklanıldı.”** dedi. Zirvenin gerçekleştirildiği alanda açtığımız standta Vakfımızın insani yardım alanındaki tecrübelerini paylaşma imkanı da bulduk.

İslam İşbirliği Teşkilatı’nı ziyaret ettik

Genel Sekreterimiz Dr. Durmuş Aydın ve beraberindeki heyet, İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) İnsani, Kültürel ve Sosyal İşlerden Sorumlu Genel Sekreter Yardımcısı Büyükelçi Tariq Ali Bakheet Salah’ı ziyaret etti. Ziyarette, İİT kararları doğrultusunda üye ülkelerdeki yetimlere yönelik destek mekanizmaları ve 15 Ramazan’ın İslam Dünyası’nda “Dünya Yetimler Günü” olarak ilan edilmiş olmasının yetim ve korumasız çocuklar konusundaki farkındalığın artmasına sağladığı katkılar ele alındı.

Merhamet Derneği ve Bosna Hersek İslam Birliği'ni ziyaret ettik

Bosna Hersek'te faaliyet gösteren Merhamet Derneği ve Bosna Hersek İslam Birliği'ni ziyaret ettik. Mütevelli Heyeti Üyemiz Osman Atalay, Yönetim Kurulu Üyemiz Yakup Işık ve beraberlerindeki heyet, Merhamet Derneği Başkanı Kenan Vrbanjac, Genel Sekreter Sıddık Aždahić ve Bosna Hersek İslam Birliği Başkan Yardımcısı İbrahim Ef. Malanoviç ile bir araya geldi.

Görüşmede, Merhamet Derneği ve Bosna Hersek İslam Birliği'nin destekleriyle Halep'in Soran kasabasında inşa edilen Bosna Şehitleri Camii, İdlib'de savaş mağdurları için yapılan 42 kalıcı konut ve Suriye'deki depremzedelere yönelik çalışmalarla ilgili bilgi verildi; Bosna halkının mazlum coğrafyalara desteğinin önemi vurgulandı. Kriz bölgelerindeki mağdurlara yönelik yeni yardım çalışmaları için Vakfımız ve Bosnalı kurumlar arasındaki iş birliklerinin artırılması yönünde istişareler yapıldı.

“Yücelciler”i Anlamak” Söyleşisine katıldık

Eski Yugoslavya'da, 77 yıl önce Türklük davası ile milli ve manevi değerlerin müdafaası uğruna canlarını feda eden Yücel Teşkilatı şehitleri anısına Kosova'nın başkenti Priştine'de bir söyleşi düzenlendi.

Yunus Emre Enstitüsü ev sahipliğinde düzenlenen “Yücelciler”i Anlamak” söyleşisinde Mütevelli Heyeti Üyemiz Osman Atalay, Prof. Dr. Azmi Özcan ve Kuzey Makedonya Türk Millî Birlik Hareketi Genel Başkanı Erdoğan Saraç konuşma yaptı.

Söyleşiye Priştine Büyükelçimiz Sabri Tunç Angılı, Yunus Emre Enstitüsü Kosova Koordinatörü Ramazan Yılmaz'ın yanı sıra çeşitli kurumların temsilcileri ve davetliler katıldı.

Mütevelli Heyeti Üyemiz Osman Atalay, “Modern dönemin Alperenleri” olarak nitelendirdiği Yücel Teşkilatı şehitlerinin anısına Üsküp'te bir anıt yaptıklarını söyledi.

İkinci İyilik Gemisi Sudan'a ulaştı

Vakfımız, Sudan'daki iç savaştan etkilenenler için yeni bir İyilik Gemisi'ni daha Sudan'a ulaştırdı. Türkiye'deki hayırseverlerin destekleriyle hazırladığımız 57 konteyner gıda, 32 konteyner giyim malzemesi, 3 konteyner battaniye ve 18 konteyner hijyen malzemesinin bulunduğu toplam 110 konteyneri Mersin Limanı'ndan gemiye yükleyerek Sudan'a gönderdik.

Uluslararası Programlardan Sorumlu Genel Başkan Yardımcımız Emre Kaya "Bu gemiyle birlikte 15 Nisan 2023'ten bu yana Sudan'a toplam 321 konteynerden oluşan 4.760 ton insani yardım ulaştırmış olduk. Bu sadece bir insani yardım değil, Türk halkının sevgisini ve dostluğunu da taşıyan bir iyilik yolculuğu." dedi.

Teşkilatlanmadan Sorumlu Genel Başkan Yardımcımız Ahmet Göksun da "Vakfımız Sudan'daki insani krizi bir an olsun unutmadı. Gemiye yüklenen her yardım malzemesi, vatandaşlarımızın şefkatin ve kardeşlik duygusunu taşıyor. Bu süreçte ülkemizin her yerinden bize destek olan bağışçılarımıza teşekkür ediyoruz." dedi.

Uğurlama törenine katılan Sudan Cumhuriyeti Ankara Büyükelçisi Nadir Yousif Eltayeb ise "Türk halkı yalnızca yardım göndermiyor, aynı zamanda sevgisini ve kardeşliğini de bizlerle paylaşıyor. Yakın zamanda bu savaşın sonlanmasını ve yeniden inşa sürecine başlamayı umut ediyoruz. Türkiye'nin desteğini asla unutmayacağız." diye konuştu.

Sudan'da geminin karşılama töreninde konuşan Hartum Büyükelçimiz Fatih Yıldız "İyilik Gemi'si'nin Sudan'a gelmesi hem bize hem Sudanlılara moral veriyor. Sudanlı ihtiyaç sahiplerinin desteğimize ihtiyacı var." dedi.

4. İslam Kültür ve Medeniyeti Sempozyumu gerçekleştirildi

18-20 Nisan tarihlerinde Kocaeli’de 4. İslam Kültür ve Medeniyeti Sempozyumu gerçekleştirildi. Bu yıl “savaş” temasıyla 15 oturum olarak düzenlenen sempozyumda İslam’ın temel kaynaklarında ve İslam düşüncesinde savaşın hükmü, kuralları, ahlakı, meşruluğu ve sınırları konuları konuşuldu. Özellikle Peygamber Efendimiz (sav) ve dört halife döneminden günümüze kadar savaşın seyrinin yanı sıra İslam dışındaki diğer dinlerde ve düşüncelerde savaşın hukuki ve ahlaki boyutu, çerçevesi ve günümüzdeki tezahürleri anlatıldı.

Sempozyumun sonunda yayımlanan sonuç bildirisinde, İslam’da esas olanın barış olduğu, savaşın geçici ve istisnai bir durum olduğu vurgulanarak “Barışı gündemde tutmak insanlığın ortak görevidir. Savaşın nihai amacı da barışı tesis etmektir. Zira evrensel bir barış, ancak anlam olarak barışla özdeşleşen İslam aracılığıyla mümkündür. İslam sadece Müslümanların güvenliğini sağlamayı değil, nerede zulüm varsa kimden geldiğine bakmadan onu ortadan kaldırmayı hedefler. İnsanı ve onun haklarını korumayı amaçlar.” denildi.

Vakfımız, Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi, Kocaeli Müftülüğü, Kocaeli İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Kocaeli İlahiyat Vakfı, İNSAMER ve Dijital Hafıza Derneği tarafından ortaklaşa düzenlenen sempozyumda akademisyenler, gazeteciler ve sivil toplum kuruluşu temsilcileri birçok farklı konuda sunum ve konuşma yaptı.

“Teorik ve Pratik Yönleriyle Sivil Toplumda Kadın” Paneli düzenledik

İHH Kadın Birimi, “Teorik ve Pratik Yönleriyle Sivil Toplumda Kadın” konulu bir panel düzenledi. Panelin açılış konuşmasını yapan İHH Kadın Birimi Başkanı Nazmiye Göltaşı, “Sivil toplumun kadına verdiği değeri ve sunduğu imkanları yeniden düşünmek, kadınların hem fikri hem de fiili anlamda iyiliğin taşıyıcısı olduğunu hatırlatmak üzere bir araya geldik.” dedi. Açılışta konuşan Genel Başkanımız Bülent Yıldırım ise, sivil toplumda kadının önemine değinerek, “Kadınlarımızın zor zamanda yardımlaşma duygusunun bir limanı, bir sığınağı ve adeta bir gemisi olduğunu gördüm.” dedi.

İki oturum şeklinde düzenlenen panelin birinci oturumunun başkanı Cahide Hayrunnisa Çiçek yaptığı konuşmada “Sahada, savaş bölgelerinde, sıcak çatışma bölgelerinde toplumun yapı taşı dediğimiz ailenin tamamında kadının etkisini görüyoruz. Kadınlar sadece yardım eden ya da mağdur değil, sistemi dönüştüren değişimin öznesidir.” dedi. İlk oturumda Sivil Toplum ve Halkla İlişkiler Başkan Yardımcısı, AK Parti MKYK Üyesi Emine Çakır, yazar Demet Tezcan ile İHH Batı ve Orta Afrika Koordinatörü Mustafa İhsan Orhan birer konuşma yaptı.

Panelin ikinci oturumu İletişim Uzmanı Tuba Aydın Sel’in moderatörlüğünde başladı. Klinik Psikolog Erva Kıray “STK’larda Kadınların Çalışma Alanlarının Genişletilmesi”, İstanbul Medeniyet Üniversitesi Dr. Öğretim Üyesi Esin Tüccar “Sahada Kadınların Karşılaştığı Sorunlar ve Çözüm Önerileri” başlıklı birer konuşma yaptı. Son olarak söz alan İHH Kadın Yönetim Kurulu Üyesi Fatma Erdemci, 2006’dan bu yana aktif şekilde içinde bulunduğu saha çalışmaları hakkındaki anekdotlar paylaştı.

Panel, İHH Kadın Eğitim Birimi Sorumlusu Dilan Vargün’ün İHH Kadın Birimi’nin 2025-2026 yılı hedef programını okumasıyla sona erdi.

Myanmar ve Tayland'a acil yardım ulaştırdık

Vakfımız, Myanmar'da meydana gelen ve komşu lke Tayland'ı da etkileyen 7.7 ve 6.4 büyüklüğündeki iki depremin ardından acil yardım çalışması yaptı. Myanmar'da büyük yıkıma sebep olan depremlerde yaklaşık 3.700 kişi hayatını kaybetti, 5 binden fazla kişi yaralandı.

Yaşanan depremlerin ardından acil yardım çalışmaları için harekete geçen Vakfımız, depremin en şiddetli hissedildiği Myanmar'ın en büyük ikinci şehri olan Mandalay'da depremden etkilenenlere kuru gıda ve su ulaştırdı; Tayland'da da depremden etkilenen **800 kişiye sıcak yemek** dağıttı.

AZERBAIJAN

“Tagiyev” belgeselinin gala gösterimini yaptık

Vakfımızın desteğiyle Rumman Yapım tarafından hazırlanan “Tagiyev” belgeselinin galası Bak'de gerçekleştirildi. Uzun yıllar dünyanın sayılı zenginleri arasında gösterilen ancak Sovyet işgali sonrası Azerbaycan'ı terk etmediği için bütün servetine el konulan hayırsever iş adamı merhum Hacı Zeynelabidin Tagiyev'in hayatının farklı kesitlerini anlatan ve yaşadığı döneme ait pek çok iz taşıyan belgesel, alanında uzman tarihi, sanati ve yazarların görüşleriyle desteklendi.

IHH ve Azerbaycanlı kuruluş Damla Yardımlaşma Derneği tarafından düzenlenen galaya, Azerbaycanlı siyasetçiler, sanatçılar, gazeteciler ve çok sayıda tanınmış isim katıldı.

Hacı Zeynelabidin Tagiyev kimdir?

1838-1924 yılları arasında yaşayan Tagiyev, hayırseverliği ile tanındı. Servetinin önemli kısmını hayır işlerine ve eğitim faaliyetlerine adadı. Okullar ve yetimhaneler açtı. Yaptığı yardımlarla vefatından neredeyse bir asır sonra bile Bak'den St. Petersburg'a, İstanbul'dan Kars'a, Pakistan'dan Mısır'a çok farklı bölgelerde onun izine rastlamak mümkün. Sovyetler Birliği'nin kurulmasıyla zenginlerin büyük çoğunluğu mallarını satıp Azerbaycan'dan kaçarken Tagiyev, memleketini terk etmeyi kabul etmediği için bütün mal varlığına el konuldu. Kalan ömrünü geçirmesi için kendisine yalnızca Merdakan'daki bağ evi bırakıldı; ancak vefatından sonra ona da el konuldu ve ailesi onun mirasından faydalanamadı.

KURBANIMIZI PAYLAŞMAK İÇİN YOLA ÇIKIYORUZ

Geçtiğimiz Kurban Bayramı'nda desteklerinizle 66 ülkede 4 milyondan fazla ihtiyaç sahibine ulaştık. Bu yıl Türkiye ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti dahil **60 ülkede** milyonlarca kişiye kurban bağışlarınızı ulaştıracağız.

Gelin, hatırlanmayı bekleyenlerin, yetim ailelerinin ve ihtiyaç sahiplerinin bayram sevincine vesile olalım. Kurban bağışlarınız bayramda sofraları bereketlendirsin.

ORTA DOĞU

— Filistin, Irak, İran, Lübnan, Mısır, Suriye, Ürdün, Yemen

BALKANLAR ve AVRUPA

— Arnavutluk, Bosna Hersek, Karadağ, Kosova, Kuzey Makedonya, Romanya, Sırbistan (Sancak ve Preşova), Ukrayna

KAFKASYA ve ORTA ASYA

— Afganistan, Azerbaycan, Gürcistan, Kazakistan, Kırgızistan, Moğolistan, Tacikistan

AFRİKA

— Benin, Burkina Faso, Burundi, Cibuti, Çad (Çad ve Orta Afrika Cumhuriyeti), Etiyopya, Fildişi Sahili, Gana, Gine, Güney Afrika, Kenya, Malavi, Mali, Moritanya, Nijer, Senegal, Sierra Leone, Somali, Sudan, Tanzanya, Togo, Uganda, Zambiya, Zimbabve

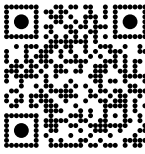
GÜNEY ASYA

— Bangladeş (Bangladeş ve Arakan), Endonezya, Filipinler (Bangsamoro), Hindistan, Kamboçya, Myanmar (Arakan), Nepal, Pakistan, Sri Lanka, Tayland (Patani), Vietnam

Siz de kurban bağışlarınızla bayramda ihtiyaç sahiplerinin sofrasını bereketlendirebilir, bayramlık hediye ederek yetimlerin yüzünü güldürebilirsiniz.

KURBAN
8.500 TL

BAYRAMLIK
1.000 TL

QR kod ile kolayca bağış yapabilirsiniz.

“Seneye sizi yine bekleyeceğim.”

Yıllardır her sabah erkenden kalkar, tezgahımı kurar, rızıkımı kazanmaya çalışırım. Domates ve soğan satıyorum. Gün boyu güneşin altında durmaya alışığım ama artık yaşıml ilerledi. Bacaklarım eskisi gibi güçlü değil, çabuk yoruluyorum. Bu yüzden her gün çalışmıyorum. Geçinmek benim için her geçen gün daha zor hale geliyor. Sizin geleceğinizi duyunca sabah erkenden buraya geldim. Verdiğiniz kurban etleriyle sevdiğim ama uzun zamandır yapamadığım bir yemeği yapacağım. Seneye sizi yine bekleyeceğim.

Piley Rashid

Tanzania, 2024

Bayramla değişen sofralar

Fatmata Calloh, Sierra Leone’de çocuklarıyla birlikte tek odalı bir evde yaşıyor. Eşi sekiz yıl önce balıkçılık yaparken hayatını kaybetmiş. “Çocuklarımla bir başıma kaldım. Mecburen çalışmaya başladım.” diyor. Ayda 1.000 Leons kazanıyor. Bunun 125’i ev kirasına gidiyor. Kalanıyla ay sonunu getirmeye çalışıyorlar. “Evin çatısı su akıtıyordu. Onu bile daha dün yaptırabildim. En ucuz şey balık ve pirinç olduğu için sürekli onları yiyoruz. Hatta balık da iki günde bir anca. En son ne zaman et yediğimizi hatırlamıyorum bile.” diyor. Bu Kurban Bayramı’nda ulaştırdığımız kurban payıyla sofraları değişecek. Vedalaşırken “Getirdiğınız kurban etiyle bugün çocuklarıma güzel bir et çorbası yapacağım. Eminim bayılacaklar. Allah sizden razı olsun.” diyerek bizi uğurladı.

Serdar Gürçay

Sierra Leone, 2024

İHH Gazze'de

Vakfımız 2009 yılında Gazze'de hizmete açtığı temsilcilik üzerinden insani yardım çalışmalarına aralıksız devam ediyor. Krizin ilk anından bu yana başta gıda, sağlık ve barınma malzemeleri olmak üzere her alanda Gazze halkına yardım ulaştırıyoruz.

Türkiye'den ve bölgedeki diğer ülkelerden temin ettiğimiz yardım malzemelerini dönemsel olarak çevre ülkeler üzerinden Gazze'ye ulaştırıyoruz. Ayrıca BM ile birlikte her gün on binlerce kişilik sıcak yemek ve ekmek dağıtıyoruz.

Sıcak Yemek
23.410.761
kişilik

Ekmek
102.119.820 adet

Muhtelif Gıda
(Konserve, makarna, hazır yemek paketleri, meyve suyu vb.)
1.200.915 adet

Kumanya
205.971

Un
129.789 çuval

Kıyafet
143.041

Ambulans
12

Battaniye
73.105

Vacip & Adak Kurban
29.439 hisse

Mescid Çadırı
8

Hasta & Bebek Bezi
80.754 paket

Hijyen Paketi
124.644

İçme Suyu
2.507 tanker

İlaç ve Tıbbi Malzeme
1.888

Tekerlekli Sandalye &
Tıbbi Yatak & Hasta
Yürütücü & Koltuk Değneği
407

Yakıt
485 litre

Sebze
17.298 paket

Barınma
(Çadır, halı, yatak, yastık, mutfak seti)
79.260 adet

Kırtasiye Malzemesi
600

Çadırkent
7

Neler Yapıyor?

Uluslararası Çalışmalarımız

Türkiye'den

AFAD koordinasyonu ile Gazze'ye 70 TIR yardım malzemesi gönderdik. Bu TIR'larda gıda, muhtelif giysi, hijyen ve diğer ihtiyaç malzemeleri taşındı.

Bağışçılarımızın desteğiyle Gazze halkı için 160 TIR'dan oluşan gıda, hijyen ve barınma yardımını gemiyle çevre ülkeler üzerinden Gazze'ye ulaştırdık.

Kuveytli yardım kuruluşu Kuwait Society for Relief iş birliği ile Gazze halkı için 214 TIR gıda, barınma ve hijyen malzemesi gönderdik.

Çevre Ülkelerden

Hazırlıklarını tamamladığımız gıda, barınma, hijyen ve sağlık yardımlarından oluşan 83 TIR yardım malzemesi Gazze'ye ulaştı. Ayrıca 5 TIR gıda paketi Gazze'ye ulaştırılmak üzere bekliyor.

Gazze'de

İHH Gazze Temsilciliği olarak WFP (Dünya Gıda Programı) ile iş birliği içinde her gün Gazze'nin güneyinde ve kuzeyinde bulunan mutfaklarımızda hazırladığımız on binlerce kişilik sıcak yemeği ve bölgedeki fırınlardan temin ettiğimiz 16 bin 250 poşet ekmeği hastanelerde, BM'ye bağlı okullarda ve barınma merkezlerinde kalan kişilere dağıtıyoruz.

Gazze'ye toplam 527 TIR yardım malzemesi gönderdik.
Bu TIR'ların 444'ü Türkiye'den, 83'ü çevre ülkelerden yola çıktı.
TIR'lardan çoğunluğu Gazze'ye ulaştı, diğerleri
ise giriş için sıra bekliyor.

WFP - İHH İş Birliği

Ocak 2024'te BM'ye bağlı WFP ile iş birliği içinde Gazze'de sıcak yemek ve ekmeğin dağıtımını projesi başlattık. Proje ile ihtiyaç sahiplerine her gün 100 bin kişilik sıcak yemek ve 16 bin 250 paket ekmeğin ulaştırıyoruz. Ramazan ayında ise günlük 160 bin kişilik sıcak yemek dağıttık.

Mart 2024'te hamile ve emziren kadınlar ile 5 yaş altı çocuklar arasında yetersiz beslenmeye bağlı sağlık sorunlarını azaltmak için özel gıda takviyeleri dağıtmaya başladık. Yağ (Lipit) Bazlı Besin Takviyesi (LNS) dağıtımları ile bugüne kadar yaklaşık 60 bin hamile ve emziren kadın ile 150 bini aşkın 5 yaş altı çocuğa ulaştık.

Bu proje aynı zamanda Gazze'nin kuzeyinde saldırılardan etkilenen 50 bin aileye her ay un, hurma barı ve konserve gibi hazır yemek dağıtımını da içeriyor.

Her Gün 100 Bin Kişilik Sıcak Yemek

2016 yılında inşa ettiğimiz Mavi Marmara Şehitleri Aşevimiz ile Gazze’de ihtiyaç sahiplerine günlük 3 bin kişilik sıcak yemek dağıtıyorduk. 7 Ekim 2023’te başlayan saldırılardan sonra sıcak yemek ihtiyaçı arttı. Saldırılarda aşevimiz yıkılınca seyyar mutfaklar oluşturarak okullara, hastanelere ve kamplara sığınan binlerce kişiye her gün sıcak yemek dağıtmaya başladık. 7 Ekim 2023’ten bu yana toplam 23 milyon kişilik yemek dağıttık. Ayrıca kuzey bölgesinde her gün 16.250 poşet ekmek dağıtıyoruz.

DOSYA

Hazırlayan: **Serdar Gürçay, Serdar Kesik**
Fotoğraf: **Burak Berberoğlu**

Suriye'de

Hayat Yeniden Başlıyor

Suriye'nin Kısa Tarihi

Tarih boyunca İbranilerden Babillere, Bizans'tan Memlûklere kadar birçok uygarlığa ev sahipliği yapan Suriye, dört asır Osmanlı hakimiyetinde kaldı. Birinci Dünya Savaşı'nın ardından 1923 yılında Fransa yönetimine giren ülke 1946'da bağımsızlığını kazandı. İstikrarlı bir yönetim sağlanamayan ülkede 1963 yılında Baas Partisi'nin darbesi ile kriz farklı bir boyut kazandı. 1970 yılında dönemin Savunma Bakanı Hafız Esed'in parti içi bir darbe ile iktidarı ele geçirmesiyle Suriye, ordu ve istihbaratın kontrolünde bir diktatörlük rejimiyle yönetilmeye başladı. Bu dönemde gerçekleştirilen ve en az 30 bin kişinin hayatını kaybettiği 1982'deki Hama Katliamı, Esed rejiminin sivillere yönelik acımasız uygulamalarının sembolü haline geldi.

30 yıl boyunca ülkeyi baskı ve zulümle yöneten Hafız Esed'in 2000 yılında ölümünden sonra yerine oğlu Beşşar Esed geçti. Kısa sürede babasından farkı olmadığı anlaşılan oğul Esed, halka yönelik kısıtlamaları ve zulmü daha da artırdı.

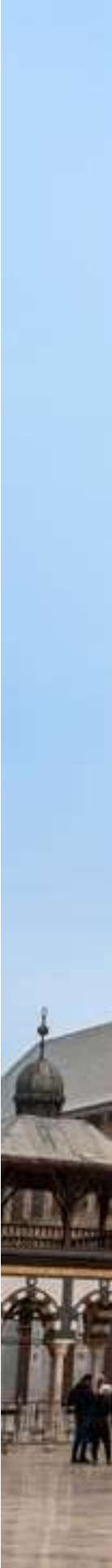
Suriye halkı 2010 yılında Tunus'ta başlayan Arap Baharı'nın etkisiyle Mart 2011'de ülkedeki baskı, insan hakları ihlalleri ve yolsuzluklara karşı barışçıl gösteriler başlattı. Ancak Esed rejimi silahlı halkın gerçekleştirdiği bu gösterilere ağır silahlarla karşılık verince çatışmalar başladı ve süreç kısa sürede tüm ülkeye yayılan bir iç savaşa dönüştü.

Londra merkezli Suriye İnsan Hakları Gözlemevi'ne (SOHR) göre, savaşta 610 bini aşkın insan hayatını kaybetti. Savaş boyunca rejim güçleri, savaş suçu sayılan kimyasal silahları sivillere karşı acımasızca kullandı. Suriye İnsan Hakları Ağı (SNHR) verilerine göre 25 binden fazla çocuk hayatını kaybetti. Yine aynı verilere göre, hapishanelerde ve gözaltı merkezlerinde 50 bini aşkın kişi öldürüldü veya kayboldu. Uluslararası Af Örgütü, yalnızca Sednaya Hapishanesi'nde 13 bine yakın kişinin infaz edildiğini açıkladı.

Suriye'de savaşın yol açtığı yıkımın boyutu da son derece ağır oldu. Dünya Bankası verilerine göre, ülkedeki evlerin en az üçte biri, hastane ve eğitim kurumlarının ise yarısı yıkıldı. Halep, Hama, Humus gibi tarihi şehirler yerle bir edildi. Rejim güçleri, sivil yerleşim alanlarını bombalamak, evleri havan toplarıyla vurmak, tutsakları yakarak öldürmek gibi vahşi yöntemlerle on binlerce insanı katletti. Milyonlarca kişi defalarca göç etmek zorunda kalırken, insanların çoğu çadırlarda ve kamplarda yaşamaya mahkum edildi.

BM verilerine göre 6,8 milyon kişi ülke içinde yerinden edildi; 5,5 milyon kişi çevre ülkelere sığındı. UNICEF'e göre ülke içinde ve dışında 2,4 milyon çocuk eğitimden mahrum. 15,3 milyon civarında Suriyeli halen yardıma muhtaç durumda.

Yaklaşık 14 yıl boyunca türlü zorluklara maruz kalan ancak özgürlük mücadelesinden vazgeçmeyen Suriye halkı, 27 Kasım 2024'te Halep kırsalının kontrol altına alınması ardından Serakip, Hama, Humus ve son olarak da 8 Aralık'ta Şam'ın Esed rejiminden kurtarılmasıyla özgürlük mücadelesini kazandı ve Beşşar Esed ülkeden kaçmak zorunda kaldı. Şimdi Suriye'de hayat yeniden başlıyor.

BAAAS

SURİYESİ'NİN TARİHİ 1963-2024

8 Mart 1963

Baas Partisi Darbesi

Arap Sosyalist Partisi Baas, askeri darbe ile iktidara geldi.

23 Şubat 1966

Baas Partisi İç Darbesi

Baas'ın içindeki bir grup iktidarı ele geçirdi. Hafız Esed'in ordu içindeki etkisi arttı.

12 Mart 1971

Esed Ailesinin Başa Gelmesi

Hafız Esed iktidara geldi.

5 Haziran 1967

Altı Gün Savaşı

İsrail, Golan Tepeleri'ni işgal etti. Suriye ciddi bir toprak kaybı yaşadı.

12 Mart 1973

Yeni Anayasa

"Toplumda ve devlette lider parti." maddesiyle Baas Partisi'nin otoritesi anayasal güvence altına alındı.

2-28
Şubat 1982

HAMA **KATLIAMI**

En az **30 bin**
kişi öldü. Bu
olaydan sonra

17 binden fazla
insandan haber
alınamadı.

10 Haziran 2000

Hafız Esed'in **Ölümü**

29 yıl süren
yönetimin
ardından Hafız
Esed hayatını
kaybetti.

17 Temmuz 2000

Beşşar Esed **Cumhurbaşkanı** **Oldu**

Anayasa değişikliğiyle
cumhurbaşkanı
olma yaşı düşürüldü.
Böylece Beşşar Esed,
babasının ardından
göreve getirildi.

2001

Şam Baharı ve **Bastırılması**

Kısa süreli siyasi
açılım ve özgürlük
ortamı oluştu. Ancak
Beşşar Esed insan
hakları ve ifade
özgürlüğü taleplerini
kısa sürede bastırdı.

15 Mart 2011

SURİYE **İÇ SA-** **VASININ** **BAŞLA-** **MAŞI**

Suriye halkının,
baskıların sona
ermesi için
düzenlediği barışçıl
gösterilere Esed
rejimi ağır silahlarla
karşılık verince
başlayan çatışmalar
iç savaşa dönüştü.

21 Ağustos 2013

DOĞU GUTA'DA

KİMYASAL SALDIRI

1.400'den fazla kişi
kimyasal silahla öldürüldü.

Rejim en az

217
kez

kimyasal
silah
kullandı.

30 Eylül 2015

Rusya'nın Askeri Müdahalesi

Rus hava kuvvetleri,
Esed rejimini
desteklemek üzere
müdahaleye başladı.

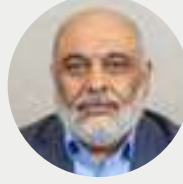
8 Aralık 2024 Suriye, Esed rejiminden kurtarıldı.

8 Aralık 2024'te Şam'ın Esed rejiminden kurtarılmasıyla ülke yeni bir sürece girdi ve Beşşar Esed Suriye'den kaçmak zorunda kaldı.

واحد واحد واحد
الشعب السوري
واحد

AV. BÜLENT YILDIRIM

Genel Başkan

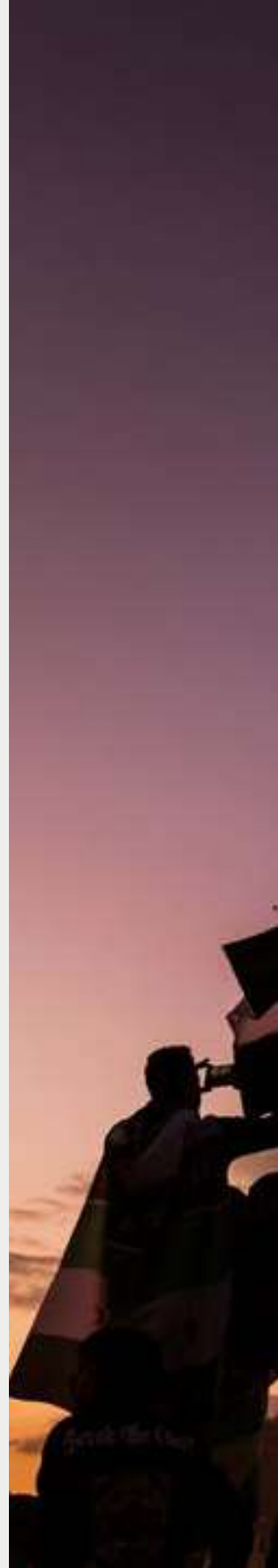

Zalimler yıkar, iyi insanlar inşa eder

Suriye, İslam dünyası için sıradan bir belde değil, medeniyetimizin kalbi, tarihimizin aynasıdır; İslam medeniyetinin kaleleri, ilmin, kültürün, direnişin merkezleri olan Halep ve Şam şehirlerine ev sahipliği yapmaktadır. Buralar İslam'ın ruhunu, tarihini, birikimini taşıyan kadim merkezlerdir. Bu şehirlerin Filistin ve Kudüs'le de çok derin bir bağlantısı vardır. Kudüs, ümmetin ilk kıblesinin bulunduğu Mescid-i Aksa'sıyla İslam'ın kutsal emaneti iken; Şam ve Halep, tarih boyunca Kudüs'ün koruyucuları olmuştur. Selahaddin Eyyubi, Şam'dan güç alarak Kudüs'ü haçlılardan kurtarmıştır. Dolayısıyla bugün Hz. Ömer'in adaletinin, Selahaddin Eyyubi'nin direnişinin izlerini taşıyan Suriye'yi konuşurken sadece bir ülkeyi değil, ümmetin onurunu, koca bir halkın yeniden dirilişini konuşuyoruz. Emperyalist güçlerin paylaşım savaşına sahne olan Suriye toprakları, 21. yüzyılda direnişin, sabrın ve dayanışmanın da sembolü haline geldi. Suriye'deki savaş İslam dünyasına birlik olunmazsa zalimlerin bu coğrafyayı nasıl kan gölüne çevireceklerini en sarsıcı şekilde gösterdi. Suriye'nin acısı, ümmetin acısı; ama direnişi de ümmetin umudu oldu. Bu yüzden Suriye'de yaşananları doğru anlamak ve sorumluluklarımızla yüzleşmek zorundayız.

Suriye'de 14 yıl süren savaş sadece bir iç mesele değil; hedefi Kudüs olan uzun bir yolculuğun engellenme çabasıdır. Suriye'nin parçalanması, Kudüs'ün direniş hattının da dağılması anlamına gelmektedir. Dolayısıyla Suriye parçalanırsa Kudüs'ün nefesi kesilir; Kudüs zayıflarsa ümmetin izzeti zedelenir.

Ne var ki Suriye'de ne Esed ailesi döneminde ne de öncesinde Kudüs için kayda değer bir adım atıldı. Tam aksine ülkenin bütün kaynakları, hatta geleceği, iktidarlarını korumak için kendi halklarına zulmeden yöneticiler tarafından pervasızca kullanıldı. Hasılı Suriye'de bugüne kadar yaşanan katliamları Kudüs'ten bağımsız düşünemeyiz. Bu yüzden Halep'te, Şam'da, Hama'da, Humu'sta ve diğer şehirlerde akan kan, Kudüs'te akan kanla birdir. Feryat aynıdır.

Bülent Yıldırım, Suriye'den geçen Gazze Kara Konvoyu'nun sürecine dair Ürdün'de bir basın açıklaması yapıyor. (2009)

Bu gerçekten hareketle İHH olarak biz, Suriye'de de Filistin'de de aynı şuurla hareket ediyoruz ve ümmetin bu toprakları bir bütün olarak kucaklaması gerektiğine inanıyoruz; çünkü bu topraklar, birbirine doğuştan bağlı mukaddesatımızdır.

Vakfımızın çalışmaları için 2011 öncesinde Suriye'ye birçok kez gittim. En önemli ziyaretim ise Dökme Kurşun Operasyonu'ndan sonra Gazze'ye gitmek için organize ettiğimiz kara konvoyu vesilesiyle oldu. Tüm dünyadan aktivistlerle haftalar süren bir yolculuk geçirdik. Şam ve Halep başta olmak üzere Suriye'de başka birçok şehri ziyaret ettik. Buralarda Suriye halkı bizi çok güzel karşıladı. Yolculuğumuzun sonunda Gazze'ye ulaştık. İşgalci İsrail'in saldırılarından sonra çok ağır bir insani kriz yaşıyordu. Neticede Gazze'ye uyulan kara ablukasını bu konvoyla

ortadan kaldırdık. Yani bu yolculuk özgür Filistin'in yolunun Şam'dan geçtiğinin bir kanıtı oldu.

Bölgeye her ziyaretimizde Suriye şehirlerinin tarihi ve manevi dokusunu yakından hissettik. Şam'da Emevi Camii'nin o muazzam atmosferi, ümmetin tarihini fısıldıyordu. Halep'te ise kale, çarşılar ve o canlı medeniyet izlerinden etkilenmemek mümkün değildi. Hama, Humus gibi şehirlerde halkın sıcaklığı ve misafirperverliği kendimizi evimizde gibi hissettiriyordu.

Bu ziyaretlerimizi gerçekleştirdiğimiz dönemlerde Suriye'ye henüz savaşın gölgesi düşmemişti; ama maalesef zalim rejimin halk üzerindeki baskısı her yerde hissediliyordu. Bölgeye yaptığımız ziyaretler İHH olarak mazlumlara yardım misyonumuzu pekiştirdi;

çünkü o toprakların ne kadar kıymetli olduğunu ve ümmetin bu şehirlerdeki mirasını bizzat gördük.

Bu coğrafya ile ilgili özellikle Necmettin Erbakan Hocamızın görüşleri bizler için önemli bir yol haritası oldu. Suriye'deki savaşın başlamasından birkaç hafta önce, 27 Şubat 2011'de ahirete uğurladığımız Erbakan Hocamızın bu coğrafyaya dair vizyonu ve uyarıları hepimizin zihninde derin izler bıraktı. Günümüzde yaşanan gelişmeleri yorumlayabilmek için onun yıllar önce yaptığı o tarihi konuşmaları sıkça hatırlarız. Zira onun ümmet coğrafyasına dair hassasiyeti sadece siyasi değil, aynı zamanda manevi idi. O her zaman ümmetin birliğini, mazlumların korunmasını merkeze alırdı. Onun bu mirası, bugün bizim çalışmalarımıza da ışık tutuyor.

Esed rejiminin devrildiği ilk günlerde de Suriye'deydik ve tarifi zor duygular yaşadık. Bir yandan 14 yıl süren savaş nedeniyle zalimlerin yenilgisine, diğer yandan da bir halkın yeniden doğuşuna tanıklık ediyorduk. İnsanlar sokaklarda özgürlüğü kutluyordu; gözle-

rinde yılların acısı ama kalplerinde bir diriliş ateşi vardı. Şam'da, Emevi Camii'nin avlusunda namaz kılanların sevinci, sanki ümmetin zincirlerinin kırıldığı bir anı gösteriyordu. Öte yandan ülkenin yaşadığı yıkım o kadar büyüktü ki, her köşede ayrı bir dramla karşılaşmıştık.

Bu süreçte bir tarafta zalim bir rejimin devrilmesinin sevinci; diğer tarafta bu özgürlüğün bedelinin yüz binlerce can, aile, ev, hayal ve koca bir ülke olduğunu bilmenin ağırlığını derinden hissettik. Suriye halkı bize şunu öğretti: Mazlum, ne kadar ezilse de direnir; ümmet, ne kadar bölünse de birleşir. Ama şunu da gördük: Emperyalist güçler boş durmuyor. Rejim düştü, fakat şimdi yeni oyunlar peşindeler. Biz savaşın en şiddetli olduğu günlerde de bugün de aynı kararlılıkla şunu söylüyoruz: Acılar bitene kadar orada olacağız!

İHH olarak savaşın en başından itibaren sahada siviller için çalıştık. "Mazlumun yanında olmak insanlık vicdanının gereğidir" düsturuyla erişimin mümkün olduğu her bölgeye din, dil, ırk ayrımı yapmadan ve zaman

mefhumunu önemsemeden yardım ulaştırdık, ulaştırmaya da devam ediyoruz. Hayata geçirdiğimiz projelerin sadece birer yardım değil, bir halkın yeniden ayağa kalkışının yapı taşları olmasını hedefliyoruz.

Örneğin kamplarda yaşayan yüz binlerce insan, derme çatma çadırlarda, sıfırın altında soğukta hayatta kalmaya çalışıyordu. Kış, bu insanlar için sadece bir mevsim değil, bir ölüm kalım meselesiydi. Kış yardımı kampanyalarımızla battaniye, soba, yakacak, mont, bot, ekmek ve gıda kolileri dağıttık. Bu yardımlar insanların hayata tutunmasını sağladı. Bir annenin mutlulukla “Çocuğum bu gece üşümeyecek!” demesi ise bu işin manevi karşılığıydı. Çok şükür örnek teşkil etti. Birçok kurum da kış çalışmasına başladı. Daha fazla insana ulaşıldı. En önemlisi de kış mevsiminin zor koşulları insanların mücadele ruhunu yıpratmadı.

Ev inşaatı projelerimizi ise, her şey bitti denilen bir anda başlattık ve bizden sonra birçok kuruluş daha benzer projeler başlattı. Yıllarca çadırdaki yaşayan insanlar, tozun, çamurun, sıcağın, soğüğün içinde insanlık onurunu korumaya çalışıyordu. Briket evler, onlara sadece bir çatı değil, bir yuva, bir gelecek verdi. Kadınlar, çocuklar, yaşlılar, engelliler bu evlerde

yeniden “ev” hissini yaşadılar. Bu evler, Suriye halkına yalnız olmadığını hissettirdi.

Eğitim alanında da sayısız proje gerçekleştirdik. Bu projelerimiz Suriye’nin geleceğine yapılan en büyük yatırımlardan biri. Savaş sadece binaları değil, nesilleri de yok etti. Gençler okulsuz, hayalsiz kaldı. İHH olarak “Bu topraklar ilmin merkeziydi, yine öyle olacak!” dedik ve başta Şam Üniversitesi olmak üzere onlarca okul inşa ettik; çünkü eğitim bir milletin dirilişinin anahtarıdır. Bugün gençler bu okullarda okuyor; doktor, mühendis, öğretmen oluyor. Bir gencin “Savaştan önce doktor olmak istiyordum, şimdi bu hayalim gerçek olacak.” demesi, ümmetin geleceğine olan inancımızı tazeliyor. Bu okullar Suriye’nin sadece bugünü değil, yarını için de bir umut ışığı.

Suriye, bir savaş alanı olması yanı sıra insanlığın imtihan yeri oldu. Zalimler bu halkı yok etmek istedi; burada bize düşen de onların yeniden doğuşuna vesile olmak için çalışmaktır. İhtiyaçları yerinde tespit etmek için defalarca Suriye’ye gidip o acıları, o umutları bizzat gördüm. Bu projelerin uygulanması insanların yaşama tutunmasına ve umudunu korumasına vesil oldu. Bu sayede Suriye halkı, “Bizi bitiremediler, buradayız.” demeye devam edebildi. Hasılı kış yardımları binlerce aileyi hayatta tut-

tu; briket evler yüz binlerce insana onurlu bir yaşam imkanı sundu; Şam Üniversitesi ve inşa ettiğimiz diğer okullar yeni nesillere umut oldu.

Fakat hepsinden önemlisi, bu projeler ümmetin dayanışma ruhunu canlandırdı. Türkiye’den ve dünyanın dört bir yanından hayırseverler, Suriye’deki kardeşlerine el uzattı. Bu, sadece yardım değil, bir kardeşlik köprüsüydü. Zalimlere karşı en büyük cevabımız da bu dayanışmadır.

İHH olarak amacımız hiçbir zaman sadece yardım dağıtmak olmadı; bir halkın onurunu, umudunu, geleceğini ayağa kaldırmak için her alanda mücadele verdik. Örneğin insani diplomasi çalışmalarımız savaşın en karanlık anlarında pek çok insana umut oldu. Tahliyeler ve esir takasları ile binlerce insanın hayatı kurtuldu. Halep’in kuşatıldığı günlerde uluslararası aktörlerle ve yerel unsurlarla gece gündüz müzakereler yürüttük. Kadınların, çocukların, yaralıların kurtarılması için her kapıyı çaldık. Bir tahliye konvoyunun güvenle çıktığını görmek, bir annenin evladına sarılmasını izlemek, dünyadaki hiçbir şeyle kıyaslanamaz. Esirlerin takas edilmesi için de aynı şekilde çalıştık. Zalim rejimin zindanlarında öldürülecek olan ya da ölüme terk edilen masumları kurtarmak, bizim için ümmetin izzetini korumanın bir yoluydu. Bu amaçla defalarca Suriye’ye gittik.

Suriye’nin yaralarını sarmak için attığımız en stratejik adımlardan biri de kalıcı eser projelerimizdir. Örneğin meslek edindirme programları, savaşın işsiz, umutsuz bıraktığı insanlara yeniden bir hayat sundu. Terzilik, marangozluk, tarım gibi eğitimlerle, insanlar kendi ekmeklerini kazanır hale geldi. Rehabilitasyon merkezlerimizde savaşın ruhlarda açtığı yaraları sarmaya çalıştık. Başta yetimler, engelliler, travma geçirmiş çocuklar, kadınlar olmak üzere herkese ulaşmayı hedefledik.

“Mazlum neredeyse biz oradayız!” diyen İHH’nın bu çalışmalara öncülük etmesi, ümmete olan sorumluluğundandır. Suriye’de yaşananlar bütün insanlığın imtihanıydı; bu şuurla her alanda, her an sahada olduk. Burada gerçekleştirdiğimiz projeler, sadece Suriye’ye

değil, tüm dünyaya “Zalimler yıkar ama iyi ve adil insanlar yeniden inşa eder!” mesajını en açık şekilde verdi. Her bir çalışma, Suriye halkının “Bizi unutmadılar...” demesine vesile oldu. Bu, bizim için en büyük mükafat. İHH olarak bu yolda durmadan, yorulmadan yürümeye devam edeceğiz; çünkü mazlumun gözyaşı dinmeden bizim mücadelemiz bitmez.

Özetle İHH’nın Suriye’deki varlığı, insanlığın vicdanının sahaya yansımasıdır. 2011’den itibaren savaşın yıktığı bu coğrafyaya sadece yardımları değil umudu ve kardeşliği taşıdık; zalimlere karşı mazlumun kalesi, ümmetin dayanışma ruhu olduk; Suriye halkının gözyaşını sildik, yeniden ayağa kalkması için omuz verdik.

Suriye ile tarihimiz çok eskiye dayanıyor. Türkiye ile Suriye’nin kardeşliği bir sınır çizgisiyle bölünemeyecek kadar köklü, bir yürek atışıyla hissedilecek kadar derin. Bu iki halk, asırlardır aynı medeniyetin, aynı inancın, aynı sevdanın çocukları. Sınır komşusu

olan şehirlerimiz adeta birbirinin aynası; aynı türküler söyler, aynı sofralarda ekmek böler, aynı dualarla göğe el açarız. Eskiden taksitle, minibüsle sınırlar geçilirdi; sanki bir mahalleden diğerine gider gibi. Sınırın iki yanında akrabalar, dostlar, kardeşler vardı. Bir düğünde Halep'ten Gaziantep'e, bir cenazede Hattay'dan Şam'a koşulurdu. Bu, sadece coğrafi bir yakınlık değil, ruhların birbiriyle kucaklaşmasıydı.

Suriye'deki savaş bu kardeşliği sındırdı ama koparamadı. Türkiye, Suriyeli mazlumlara kapısını, sofrasını, yüreğini açtı. Milyonlarca kardeşimize sığınak oldu. Bu, sadece bir misafirperverlik değil, ümmetin bir ferdinin diğerine uzattığı eldi. Çünkü biz aynı tarihin, aynı acının, aynı umudun mirasçılarımız.

İHH olarak Suriye'ye ulaştırdığımız her yardımla, inşa ettiğimiz her briket evle, başını okşadığımız her yetimle bu kardeşliği yeniden dokuduk. Türkiye-Suriye kardeşliği sadece geçmişte değil, bugün de yarın da canlı. Bu kardeşlik zalimlerin çizdiği sınırları aşan, emperyalist oyunları bozan bir bağ. Biz, aynı gökyüzüne bakan, aynı kibleye dönen iki halkız. Ve bu kardeşlik, mazlumun duasıyla, bizlerin dayanışmasıyla ebediyen sürecek.

Suriye'nin özgürlüğüne kavuşması, ümmetin zincirlerini kıran, kalplerini birleştiren bir zafer; İslam dünyası için bir diriliş kıvılcımını olacak. Suriye, yıllardır zalim bir rejimin, emperyalist oyunların ve vekalet savaşlarının gölgesinde derin yaralar aldı. Ama bu topraklar, sadece acının değil, aynı zamanda direnişin, sabrın ve umudun da sembolü oldu. Özgür bir Suriye, İslam dünyasına "zalime karşı mazlumun zaferi mümkündür" mesajını haykırıyor. Bu, sadece bir coğrafyanın kurtuluşu değil, ümmetin izzetinin yeniden yükselişi demek.

Suriye'nin özgürlüğü, ümmetin birliğine ilham olacak. Şam ve Halep, tarih boyunca İslam medeniyetinin kaleleriydi; şimdi yeniden bu ruhu canlandıracak. Müslümanlar Suriye'nin direnişinden cesaret alarak Filistin'den Yemen'e, Arakan'dan Doğu Türkistan'a kadar her yerde daha kararlı bir mücadele verecek.

Kudüs'ün özgürlük yolu, Şam'ın istikrarından geçer; dolayısıyla Suriye'nin ayağa kalkması, Mescid-i Aksa'ya giden yolda çok önemli bir mihenk taşı olacak. Özgür bir Suriye, ümmetin gençlerine umut aşılayacak. Yeni nesillerin ilimle, irfanla yetişmesini sağlayacak. Doktorlar, mühendisler, alimler yetişecek ve bu topraklar yeniden medeniyetin beşiği olacak. Ekonomik ve sosyal kalkınma projeleriyle Suriye halkı tekrar kendi ayakları üzerinde duracak. Şehirlerin yeniden inşası insanların geri dönüşünü hızlandıracak.

Fotoğraf: AA

Ama en önemlisi Suriye, ümmetin dayanışma ruhunu yeniden canlandıracak. İslam dünyası, mazlumlara el uzatma konusunda daha cesur adımlar atacak.

Tabii zorluklar da olacak. Zalimler, Suriye'nin yükselişini engellemek için yeni oyunlar peşinde koşacak. Ama gördük, Suriye halkı onca acıya rağmen diz çökmedi. Gelecekte, Şam'da Emevi Camii'nde omuz omuza kılınan namazlar, Halep'te çocukların mutlulukları, ümmetin her köşesine ilham verecek.

Suriye'nin özgürlüğü, sadece bir başlangıç. Bu zafer, İslam dünyasını yeniden birleştiren, Kudüs'ü özgür kılan bir dalga başlatacak. Mazlumun duası, ümmetin birliğiyle bu hayali gerçeğe çevirecek. Allah, bu yolda çalışan herkesten razı olsun; Suriye'nin özgürlüğü, ümmetin birliğiyle taçlansın.

ŞAM - Şubat 2025

Emevi Camii, tarih boyunca İslami ilimler öğrenmek isteyenleri bir araya getiren bir merkez oldu. Dünyanın her yerinden Suriye'ye gelen her yaştan ilim talebesi, Emevi Camii'nde günün her vakti düzenlenen ders halkalarında bir araya gelir ve 705 yılından bu yana Müslümanların omuz omuza namaz kıldığı kubbelerin altında alimlerin dizinin dibinde manevi bir yolculuğa çıkar. İslam dünyasındaki en büyük camilerden biri olan bu mekan, binlerce kilometre öteden gelen öğrencileri yeniden aynı çatı altında topluyor.

Esed ailesinin mahrem hapishanesi:

SEDMAYA

Aralık 2024'te Esed rejimi düşerken Suriye'deki hapishanelerin kapıları açılmaya ve yıllardır suçsuz yere mahkum edilen insanlar serbest kalmaya başladı. O günlerde haberlere ve sosyal medyaya yansıyan bazı bilgiler, rejim hapishanelerinde nasıl işkenceler yapıldığını özetliyordu. Özgür kalan bir Suriyeli mahkumun kendisini kurtarmaya gelenlere **"Hafız Esed öldü mü?"** diye sorması, mahkumların yıllarca dış dünyadan nasıl soyutlandığını ve belki de akıl sağlıklarını kaybettiklerini anlatıyordu. Çünkü Beşşar Esed'in babası Hafız Esed 2000 yılında ölmüştü.

Esed rejimi ve destekçilerinin türlü suçlar işlediği birçok hapishane olsa da en çok gündem olanı Şam'daki Sednaya Hapishanesi. Esed ailesinin gerçekleştirdiği insan hakkı ihlallerine dair önemli deliller ortaya koyan bu hapishane, bir insanın aklına gelebilecek her türlü suçun işlendiği, sistematik işkencelerin yapıldığı, adının geçtiği neredeyse her haberde **“insan mezbahası”** olarak tasvir edilen bir yer.

Mahkumların asit havuzlarında eritildiği, “yer kaplamasınlar” diye pres makinelerinde ezildiği, dış dünya ile bağlarının tamamen kesildiği bu hapishanede insanlar aileleriyle görüşmelerine dahi izin verilmeden yıllar geçirmiş, asılsız suçlamalarla karanlık hücrelerde ölüme terk edilmiş ve ölen mahkumlara “kurtuldu” gözüyle bakılmış.

Sednaya'da mahkumların maruz kaldığı hak ihlallerini, baskı ve işkenceleri anlatmaya kelimeler yetmez. Dergimizin bu bölümünü hazırlarken görüştüğümüz Sednaya'dan kurtulan insanları dinlemek kolay değildi. Anlatılanları yazmak da kolay değil, eminiz ki okuması da kolay olmayacak. Ancak dünyanın son yıllarda gördüğü en acımasız diktatörü ve destekçilerinin işlediği suçları anlatmanın gerekli olduğunu düşünüyoruz.

+ +
+ +
+ +
+ +
+ +

Biz sözü burada, yıllarca Sednaya'da kalmış,
yukarıda anlatmaya çalıştığımız işkenceleri
yaşayan ve Aralık 2024'te özgürlüğüne
kavuşan Suriyeli Yasir'e bırakalım.

SEDNAYA'DAN KURTULUŞ

YASİR ALBOSHİ

*Bir gün tarlaya çalışmaya giderken
sebepsiz yere tutuklandım ve hapse
atıldım. Aylarca işkence gördüm.
Üç yıl farklı hapishanelerde kaldım.
En son da Sednaya'ya götürüldüm.
Orayı size nasıl anlatabilirim?..
Hücrelerde 30-35 kişi kalıyorduk.
Demir kapının küçük bir penceresi
vardı, arada sırada onu açıyorlardı.
O kapalı olunca oda zifiri karanlık
oluyordu. Çoğu zaman gündüz m i
gece mi bilmiyorduk. Yatak falan
yoktu. Sadece birkaç tane battaniye
vardı. Yetmediği için taş zeminin
 st nde yatıyorduk. Ne temizlik ne de
doğru düzgün yemek vardı.*

Her gün bir kg yoğurt ve kişi başi dört-beş tane zeytin veriyorlardı. Onları da bir tabağa koyup yere bıraktıktan sonra kapının ağzından tekmeleyip dağıtıyorlardı. Mecburen yere dökülenleri yemek zorunda kalıyorduk.

Ailemiz ziyarete geldiğinde -eğer ziyaretçiyi kabul ederlerse- görüşme odasına giderken hapishanenin içinde başımızı öne eğerek yürümek zorundaydık. Başımızı kaldırmamız, gardiyanların yüzüne bakmamız yasaktı. Ailemizle de çok konuşamıyorduk. Gardiyanlar başımızda bekliyor, sürekli baskı yapıyor, ziyarete gelen kişi bize dışardan haber verecek olsa gardiyanlar hemen darp ediyordu. Ziyaret bitince gardiyanlar, ailemizin bize getirdiği temiz kıyafet, hurma, süt gibi şeyleri önce kendi odalarına götürüp istediklerini alıyor, istemediklerini bize veriyorlardı. Onlar eşyaları seçerken bizi secde eder pozisyonda bekletiyorlardı. İtiraz etmek şöyle dursun, kafamızı kaldırmamız dahi yasaktı.

Sürekli işkence vardı.
Hoşlarına gitmeyen
her hareketimizde darp
ediyorlardı. Her gün doktor
önlüklü biri geliyordu.
Sözde sağlık kontrolü için.
Gerçek doktor olduğundan
şüpheliyim. Hasta olanlara
hiçbir ilaç vermiyordu.
Eğer hastaysan daha kötü.
Ölümünü hızlandırıyorlardı.
Hasta olup da iyileşen
kişi hatırlamıyorum pek.
Hastalığı ilerleyen kişiyi,
başlarına iş açmasın diye
kendileri öldürüyordu.
Soğuk, pislik ve
mikroplardan dolayı salgın
hastalıklar oluyordu ama
en çok da verem olan vardı.
Hastalıktan öksüren, ses
yapan olursa cezalandırıp
24 saat yemek vermiyorlardı.
Hasta olduğum bir gün
lavaboda biraz fazla
durduğum için yaklaşık bir
saat işkence ettiler. O gün
hayatımdaki en kötü gündü.
Enerjim bitmiş, dermanım
kalmamıştı. İşkence hiç
bitmeyecek sandım.

Mahkumlar kendi aralarında konuşup örgütlenmesinler diye sürekli hücreleri değiştiriyorlardı. Bir kişi mahkemeye ya da hastaneye gidip döndüğünde diğer mahkumlara dışarıdan haber getirmesin diye onu eski hücrelerine koymuyorlardı.

Kameralardan sürekli hücreleri izliyorlardı. Egzersiz yapmamız yasaktı. Vaktimizi Kur'an okuyarak ve dua ederek geçiriyor, ne zaman biteceğini bilmediğimiz bu duruma dayanmaya çalışıyorduk. Hafız olan mahkumlar diğerlerine de ezber yaptırıyordu.

Her geçen gün bir öncekinden daha zordu. Çünkü umudum her gün daha da azalıyordu. Ailemin özlemi ise içimde büyüyordu. "Beşşar Esed yaşadığı sürece biz buradan çıkamayız." diye düşünüyordum.

Hapisten çıkmak gibi bir şeyi ihtimal olarak bile görmüyordum. Bir gün dışarıdan gürültüler ve tekbirler duyduk. Garipsedik, ne olduğunu anlayamadık. Sonra birileri geldi, kilidi kırıp hücrenin kapısını açtı. "Korkmayın biz asker değiliz. Çıkın, artık özgürsünüz!" dediler. İlk önce gardiyanların bizimle dalga geçtiğini ve dışarı çıkınca bizi öldüreceklerini düşündük. Tuzak kurulduğunu zannettik. O yüzden bir süre hücreden çıkmadık. Mahkumlardan bazıları tuvalete, bazıları da battaniyenin altına saklandı. Bir süre bekledikten sonra hücremden çıktım. Tedbirli bir şekilde yürüdüm. Ne olduğunu anlamaya çalışıyordum. Gardiyanların odasına gidip kimliğini aradım ama bulamadım. Binadan dışarı çıktım. Etraf kalabalıktı. Çok şaşkın ve tedirgindim. İçim içime sığmıyordu. Heyecandan ve korkudan nefes nefese kalmıştım. Etrafi gözetleyerek hızlı adımlarla hapishanenin bahçe kapısından dışarı çıktım. Önüme gelen ilk minibüse atlayıp uzaklaştım.

Çok şükür artık özgürdüm! Müebbet hapis mahkumuyken ve umudumu kaybetmişken hiç beklemediğim bir anda hapishaneden kurtuldum. Çok şükür aileme sağ salim kavuştum. Sanki dünyaya yeniden geldim.

Beşşar Esed gerçekten Filistin dostu muydu?

Beşşar Esed, kamuoyunda bilinçli olarak İsrail karşıtı söylemleriyle tanıtıldığı için bazı çevrelerce Filistin dostu olarak görülüyor ve öyle gösterilmek isteniyor. Böyle bir algı oluşturulmaya çalışılmasının en önemli sebebi ise, Esed'in Arap kamuoyunda İsrail karşıtlığı algısı üzerinden meşruiyet kazanma çabası. Ancak sahadaki gerçekler Beşşar Esed'in İsrail düşmanlığı söylemi üzerinden oluşturmaya çalıştığı bu algıyı zulüm ve katliamlarına perde olarak kullandığını gösteriyor. Bu durumun en önemli kanıtı ise yüzlerce Filistinli mültecinin katledildiği **Yermük Mülteci Kampı**.

İsrail işgali sebebiyle vatanlarını terk etmek zorunda kalan Filistinli mülteciler için 1957'de Şam'da kurulan ve 2011 yılına kadar 400 bin Filistinlinin yaşadığı Yermük Kampı, Suriye'deki katliamların sembollerinden biri haline geldi.

Esed'in ordusu 2012 yılında Yermük'ü kuşatmaya başladı. Yıllarca süren bombardımanlar ve baskılarla Filistinlileri yıldurmaya çalıştı. Rejim askerleri 2013-2015 arasında kuşatmayı ve baskıyı arttırarak Yermük'teki Filistinlileri açlığa, susuzluğa ve hastalıklara mahkum etti.

Yiyecek bulamayan insanlar yerlerde biten otları, hayvan yemlerini tüketmek zorunda kaldı; kuşları ve kedileri avlayarak hayatta kalmaya çalıştı. Bu süreçte yaklaşık 200 kişi

açlıktan öldü. 2017'ye gelindiğinde kamp neredeyse tamamen boşalmıştı. Yıllarca süren kuşatmada binlerce Filistinli hayatını kaybetti; evleri, okulları, hastaneleri yıkılan Filistinliler doğup büyüdüğü yerleri geride bırakarak yine göç etmek zorunda kaldı. Tıpkı işgalci İsrail gibi Beşşar Esed de Filistinlileri katletti ve tekrar mülteci konumuna düşürdü.

Esed Filistinlileri sadece katliamlara maruz bırakmadı, işkenceler de yaptı. Başkent Şam'da rejim istihbaratının yönettiği 235. Şube Hapishanesi Filistinli mahkumlara ayrılmış olduğundan **"Filistin Şubesi"** olarak da biliniyor. Bu hapishane, Esed askerlerinin yeni işkence türleri geliştirdiği ve mahkumlar üzerinde denediği yerlerden biri. Elektrik, açlık, hastalık ve hatta suda boğma gibi işkencelerle Filistinliler bu hapishanede işlemedikleri suçları kabul etmeye zorlandı.

Esed Suriye'den kaçtıktan sonra Filistinliler yavaş yavaş Yermük'e geri dönmeye başladı. Birçoğunun evi kullanılamayacak durumda olsa da ayakta kalan duvarlardan umutlarını yeniden inşa ediyor, ailecek bir araya gelecekleri günlere hazırlanıyorlar.

Esed Rejiminin Yermük Saldırıları

Nüfus ve Göç

2011 öncesinde yaklaşık **400 bin** Filistinli mültecinin yaşadığı Yermük Kampı'nda, 2012'deki çatışmalar ve 2013'te başlayan kuşatma sonrası **on binlerce** kişi yerinden edildi. 2015'te ise 18 bin kişi kampta mahsur kaldı.

Açlık ve Abluka

2013-2015 yılları arasında uygulanan kuşatmayla temel ihtiyaçlara erişim engellendi. BM Filistinli Mültecilere Yardım Ajansı (UNRWA), 2014'te kampta kalanların gıda ihtiyacının sadece %20'sini karşılayabildi.

Altyapı ve Eğitim

Kamp içindeki 23 UNRWA tesisinin neredeyse tamamı yıkıldı ya da kullanılamaz hale geldi. Bunlardan 16'sı okul, 3'ü sağlık merkeziydi.

2018 Saldırısı ve Yıkım

Nisan 2018'de rejim ve destekçileri tarafından başlatılan 33 günlük operasyonla kampın %60'ı yıkıldı. Filistinlilerin geri dönme umudu yok edildi.

“ Burası Benim Her Şeyim ”

ANLATI
SERDAR KESİK

Şam'ın merkezine yaklaşık 6 km mesafedeki Yermük Kampı'na girdiğimizde birden başka bir şehre gelmiş gibi hissettik. 50 metre gerimizde hayat olağan akışında devam ederken şimdi etrafımızda yıkık binalar ve molozdan başka bir şey yoktu. Sağ tarafımızdaki molozlar küçük tepeler oluşturmuştu. Solumuzdaki evlerse yıkık dökük haldeydi. Arabayla yavaşça ilerlerken rehberimiz Suriyeli Abdullah anlatmaya başladı:

“Burası Şam’da en çok yıkım olan yerlerden biri. Esed rejiminin asıl planı buradaki evleri yıkip yeni inşaatlar yapmak ve bu bölgenin yapısını değiştirmektir. Yıkıntılar arasında gördüğünüz insanlarsa yıllar sonra evlerinin durumuna bakmak için gelenler. Bazılarının evi ayakta olsa da binlercesinin evi tamamen yıkılmış durumda.”

Binalar arasında ilerlerken bir evin önünde harç karıp duvar onaran üç kişi görüp yanlarına gittik. Burada 54 yaşındaki Filistinli Samir ağabey ile tanıştık ve konuşmaya başladık. Dedesi İsrail işgalinden dolayı yıllar önce Suriye'ye gelmiş. Yermük'te hayata tutunmaya devam ederken yıllar geçmiş, yeni nesiller burada büyümüş.

*“Filistinliyiz ama işgal bizi
Suriye’ye getirmiş. Ben Yermük’te
doğdum. Çocuklarım da bu
evde doğdu. Esed’in saldırıları
başlayınca evimizi terk etmek
zorunda kaldık. Uzun yıllar başka
şehirlerde yaşadık. Şimdi çok şükür
geri döndük. Şu an kardeşimle
beraber evimizi onarıyoruz.”*

Muhabbet ilerleyince bizi evine davet etti. Yeni yerleşmeye başladıkları için bazı pencerelerin camı yoktu ve naylonla kapatılmıştı. Eşyalar da tam yerleştirilmemişti. “Bu evin her köşesinde çocuklarımdan, geçmişimden hatıralar var. Binamızı yıllar içinde kendi ellerimizle inşa etmiştik.” dedi. Eskiden dört katlı olduğunu söylediği binanın ikinci katına çıktık; üstümüzde ne çatı ne de başka bir kat vardı. Saldırılarda üst katlar tamamen yıkılmış.

Bulunduğumuz katta odaların iç duvarları belliydi ama dış duvarlar kalmamıştı. Samir ağabey Yermük'ün sokaklarını göstererek anlatmaya devam etti: "İlkokulu ve ortaokulu üç sokak arkada okudum. Ben de çocuklarım da bu sokaklarda oynayarak büyüdük. Eskiden zemin katta bir araba yıkama dükkanım vardı. İnşallah yakında o dükkanı tekrar açacağım. Doğup büyüdüğümüz yerde hayatımızı yeniden kuracağız." dedi.

Evin manzarası dehşet vericiydi. Sokaklar arasında yürürken yıkımın büyüklüğünü anlamamıştım. Tamamı sağlam hiçbir bina yoktu. Bu haliyle burası bana Gazze'yi çağırırtmıştı. "Filistinlilerin nasibi, Filistin dışında dahi olsalar yıkım ve göçten başka bir şey değil" diye düşündüm. Samir ağabey Yermük Kampı'nın tarihini ve burada yaşadıklarını anlatmaya devam etti:

"Hafız Esed döneminde baskılar vardı ama hayat bir şekilde devam ediyordu. Beşşar geldiğinde ise yıkım başladı. Filistinliler de Esed'in ordusunun ana hedeflerinden biri oldu. 2013 yılında kamptan 1.500 Filistinli aile toplandı ve pek çoğu öldürüldü. Halamın oğlu ve edebiyat okuyan 20 yaşındaki yeğenim de Sednaya Hapishanesi'nde hayatını kaybetti. Ben de 2015 yılında orada yaklaşık dört ay kaldım. 90 kilo girdim, 50 kilo çıktım. Ne su ne de yiyecek vardı."

Samir ağabeyin ailesi gibi binlerce Filistinli aile, Filistin'deki işgalden sonra göç ettikleri Suriye'de kendilerine zorluklar içinde yeni bir hayat inşa etmiş. Ama 2011 yılında başlayan savaşla birlikte bir kez daha evlerini, hatta rejimin bombardımanlarında ölen yakınlarını geride bırakarak tekrar göç etmek zorunda kalmış. Bugün pek çok Filistinli aile, evleri yaşanabilecek durumda olmasa da yeniden evlerine dönmenin buruk sevincini yaşıyor.

Oradan ayrılırken zihnimde Samir ağabeyin şu sözleri dolanıyordu: **"Yıkılmış da olsa burada yaşamak bana zor gelmiyor. Doğduğum yeri bırakamadım. Burası sadece ev değil, geçmişim, geçimim, her şeyim."**

HALEP - Şubat 2025

Halep Kalesi'nin yanında hediyelik eşya dükkanı işleten Bişer Nesimi "Tarihi dokusuyla dünyanın her yerinden ziyaretçisi olan Halep savaştan dolayı yıllardır sessiz ve boştu. İşlerimiz de çok kötüydü. Güvende değildik. Esed rejiminin askerleri gelip tehdit ediyor ve zaten az olan kazancımızdan haraç alıyorlardı. Çok şükür aralık ayından itibaren çarşılarımız ve turistik mekanlarımız tekrar canlandı. Artık sabahları dükkanımı daha huzurlu açıyorum." diyor.

*“Babam insanları
kurtarıırken vefat etti.”*

Reham Alboshi

Reham Alboshi ve annesi

2011 yılında Berze’de kuşatma başlayınca sağlık hizmetleri tamamen durdu. Saldırılarda yaralananların tek çareleri veteriner olan babam ve ağabeyimdi. Yaralıları eve getirip tedavi etmeye başladılar. Ancak saldırılarda yaralananların sayısı artınca evimiz yetersiz kaldı. Birkaç binanın giriş katını hastane gibi düzenleyip tedavi etmeye başladılar. Ben de onlara yardım ediyordum. Mahallemizde birkaç doktor daha vardı. Onlar da babamla beraber tedavilere başladı. Böylece sayımız arttı ve tıpkı bir sahra hastanesi gibi çalışmaya başladık. Yaklaşık altı yıl boyunca baskı ve kuşatma altında tedavilere devam ettik. Sürekli aynı konumda çalışamıyorduk; rejim askerleri yerimizi tespit ettiğinde bombalayarak tedavilere engel olmaya çalışıyordu.

Esed rejimi, doktorları muhalif askerlerden sonraki en büyük tehdit olarak görüyordu. Bir sağlıkçıyı yakaladıklarında Sednaya Hapishanesi'ne götürüp işkence yapıyorlardı. Bu sebeple babam bazı dönemlerde bizi yanına almadan tedavi yapacağı yerlere tek başına gidiyor, yerini de kimseye söylemiyordu. Bir gün Esed'in komutanları bana "Eğer babanı bize teslim edersen sana 10 milyon lira veririz ve annenle seni kuşatma bölgesinden çıkarırız." teklifi yaptı. Tabii ki ben bu teklifi kabul etmedim. Babam, 2015 yılında kuşatma devam ederken kalp krizi geçirdi ve vefat etti.

Seyfeddin Alboshi (Reham'in babası)

Ben de bir üniversite öğrencisi olarak kuşatma altındaki çocukların eğitimden geri kalmaması için bir dairede küçük bir okul açtım ve mahallemdeki çocuklara ücretsiz eğitim vermeye başladım. Kuşatma altında dahi olsalar çocuklar eğitime devam etmeliydi. Eğitim aynı zamanda yaşadıkları zorluklardan daha az etkilenmelerini sağlamıştı.

2017 yılında, kuşatma başladıktan altı yıl sonra Berze'den çıkan son ailelerden biriydik. Aslında biraz da zorla çıkarıldık. O günleri hiç unutamam. BM anlaşmasıyla gönderilen yeşil renkli otobüslere bindirildik ve doğup büyüdüğümüz mahallemize veda ettik. Aynı zamanda yaralı insanları tedavi ederken kaybettiğimiz babamın hatıralarına da...

Tekrar geri dönecek miydik, o günlerde hiçbir fikrimiz yoktu. Aradan yıllar geçti. Esed rejimi devrildi. Biz de evlerimize geri döndük. Annem buradan ayrılırken günlerce ağlamıştı. Babamla birlikte ömrünü geçirdiği mahallesinden ayrılmak onu çok üzmüştü. Tekrar evimize kavuştuğu için çok mutlu.

Kuşatma başlayana kadar Şam'da İngilizce mütercim tercümanlık bölümünde okuyordum; ancak kuşatma başlayınca okula gidemediğim için eğitimim yarım kaldı. Tahliye edildikten sonra ilk fırsatta eğitimimi tamamladım. Şimdi de "insan hakları ve soykırım" üzerine yüksek lisans yapıyorum. Çünkü ben ülkemde yaşanan katliamları ve zulümleri unutturmamaya ve haklarımızı savunmaya kararlıyım.

Özetle İHH'nın Suriye Çalışmaları

Vakfımız, 2011 yılında katliamların başlamasından bu yana başta insani yardım çalışmalarını olmak üzere her alanda Suriye halkının yaralarını sarmaya çalıştı. Çalışmaları daha hızlı ve etkili yapabilmek için Türkiye'de Hatay/Reyhanlı ile Kili'ste lojistik ve koordinasyon merkezleri, Suriye içerisinde ise Bab'us-Selam ve Bab'ul-Hava lojistik merkezlerini inşa etti.

Kurduğumuz ve üretimine destek verdiğimiz fırınlarda üretilen ekmekleri, en temel gıda maddelerine dahi ulaşmakta zorluk yaşayan ihtiyaç sahiplerine ulaştırdık. Gıda yardımlarımızla yüz binlerce insana destek olduk.

İnşa ettiğimiz sağlık tesisleriyle sağlık hizmetleri verirken, ortez-protez merkeziyle bombardımanlarda uzuvlarını kaybeden vatandaşlara ortez-protez tedavileri yaptık. Bombardımanların yoğun olduğu dönemlerde sargı bezi temin edemeyen hastaneler için sargı bezi fabrikası kurduk, ilaca ulaşamayanlar için ücretsiz hizmet veren eczaneler açtık.

Uzun yıllardır çadırlarda ve derme çatma barakalarda yaşayan, kış mevsiminin dondurucu soğuklarında hayata tutunmaya çalışan yüz binlerce kişi için farklı dönemlerde güvenli yaşayabilecekleri evler inşa ettik.

Saldırılarda okulların yıkılması, eğitimcilerin öldürülmesi ya da göç etmek zorunda kalması sebebiyle eğitim alamayan öğrenciler için anaokulu, ilköğretim ve lise seviyesinde okullar açtık, Şam Üniversitesi ile üniversite eğitimi yarım kalan yüzlerce gencin eğitimi tamamlamasını sağladık.

Uluslararası yetkililer ve yerel unsurlarla insani diplomasi görüşmeleri yaparak kuşatma altında kalan, açlık ve hastalıklara maruz bırakılan on binlerce kişinin güvenli koridorlarla yaşadıkları bölgelerden tahliye edilmesine öncülük ettik, tarafları bir araya getirerek esir takası görüşmeleriyle hapishanelerde ölümüne terk edilen mahkumların özgür bırakılmasını sağladık.

Yaklaşık 14 yıl süren iç savaşın başladığı andan itibaren acil yardım, sağlık, eğitim, barınma ve insani diplomasi çalışmalarımızla Suriye halkının yanında olduk; hayata geçirilen birçok projeye öncülük ettik. Hayat normale dönene kadar çalışmalarımıza devam edeceğiz.

1.000 çocuğun barınabileceği ve eğitim görebileceği Reyhanlı Eğitim Kampüsü inşa edildi.

2 üniversite, **46** okul, **1** engelli okulu açıldı. **44** okul inşaatı yapıldı. **17** okulun restorasyonu ve tadilatı yapıldı.

YAKUP IŞIK

*Suriye Çalışmalarından Sorumlu
Yönetim Kurulu Üyesi*

İHH'nın Suriye'deki 14 Yılı

Röportaj: Selim Tosun

İHH'nın Suriye çalışmaları nasıl başladı?

Vakfımız neredeyse kuruluşundan bu yana Suriye'de faaliyet gösteriyor. Ancak 2011 yılında iç savaşın başlamasıyla ortaya çıkan insani kriz sonrası Suriye içindeki organizasyonumuzu büyüttük. İHH olarak öncelikle Türkiye-Suriye sınırına gelenlere temel insani yardım malzemeleri ulaştırdık. Zamanla savaşın Suriye'nin geneline yayılmasıyla faaliyetlerimizi gıda, barınma, sağlık, eğitim, psikososyal destek gibi alanlarda genişletip derinleştirdik.

Suriye'deki çalışmalarımız yalnızca acil yardımlarla sınırlı kalmadı. İnsanların kendi ayakları üzerinde durabilmelerine, hayatlarını yeniden inşa edebilmelerine imkan sağlayan uzun vadeli projeler de geliştirdik.

İHH neden Suriye'de faaliyet gösteriyor?

Vakfımızın temel prensibi, hiçbir ayırım gözetmeksizin tüm ihtiyaç sahiplerine ulaşmaktır. Bu prensip, Suriye'de faaliyet göstermemiz için tek başına yeterli bir gerekçe. 2011'den bu yana Suriye'de yaşananlar bir insanlık meselesi ve biz bu insani dramı hafifletmek için tüm imkanlarımızı seferber ettik. Türkiye ile Suriye'nin coğrafi yakınlığı ve kültürel bağları, bu süreçte bize büyük bir motivasyon sağladı. Türkiye sınırında milyonlarca insanın kendi ülkesinde mülteci konumuna düşüp çadırlarda yaşamaya başlaması, faaliyetlerimizin sürekliliğinin önemini ortaya koydu. Türkiye sınır kapıları, Suriye'ye yardım ulaştırılmasında tek yol oldu. Bu bölgedeki varlığımız, birçok ulusal ve uluslararası kurumun Suriye'ye ulaşmasına da vesile oldu ve daha fazla insanın yaralarının sarılmasını sağladı.

İHH'nın Suriye'deki insani yardım çalışmaları hakkında bilgi verebilir misiniz?

Vakfımızın Suriye'deki faaliyetleri geniş bir yelpazeye yayılmış durumda. 2011'den bu yana insani yardım, insani diploması ve insan hakları alanlarında faaliyetler yürütüyoruz. İnsani yardım alanında gıda, barınma, sağlık ve eğitim gibi birçok yardım sektöründe hizmet sunuyoruz. Savaşın uzun vadeli olumsuz etkilerine karşı okullar, psikososyal destek merkezleri, hastane ve sağlık merkezleri açılması, gıda güvenliğinin sağlanması gibi projeler gerçekleştiriyoruz.

Suriye'de 1 milyondan fazla yetim çocuk olduğu tahmin ediliyor. Bu nedenle yetim sponsorluk çalışmalarına büyük önem veriyoruz. Yaklaşık 30 bin Suriyeli yetim çocuğa her ay düzenli nakdi destek sağlıyoruz. Kadınlar ve

çocuklar için özel destek programları hazırlayarak psikolojik iyileşme ve güvenliklerini hedefliyoruz. Yerel ekonomiyi canlandırmak için küçük işletmeler açıp ücretsiz olarak ihtiyaç sahibi ailelere teslim ediyoruz. Tarım projeleri de gıda zinciri açısından öncelikli çalışmalarımız arasında yer alıyor. Ramazan ve Kurban çalışmalarımızı her yıl yoğun bir şekilde sürdürüyoruz. Kış aylarında da bölge halkına yönelik yardım faaliyetleri gerçekleştiriyoruz.

İHH'nın Suriye'nin yeniden imarı için gerçekleştirdiği projeleri anlatabilir misiniz?

2017'den itibaren Suriye içerisinde kalıcı eserler inşa etmeye başladık. 2019'un sonlarında briket ev projesiyle on binlerce aileyi çadırlardan kalıcı konutlara taşıdık. Son beş yılda

bu projeler barınma sorununu büyük ölçüde çözdü. İnşa ettiğimiz konutlar, savaştan etkilenen ailelere güvenli bir yaşam alanı sundu; ayrıca bu bölgelerin canlanmasına da büyük katkı sağladı. Evlerin inşa edildiği lokasyonlarda eğitim, sağlık, ticaret gibi temel hizmetlere yönelik altyapılar oluşturarak insanların kendi ayakları üzerinde durabilmesine yardımcı olacak yaşam alanları kurduk.

Savaş geride binlerce yetim ailesi bıraktı. Bu ailelere yönelik özel projeleriniz var mı?

Savaş ortamında her türlü tehdit ve tehlikeye açık durumda olan yetimlerin korunması en çok önem verdiğimiz konu. İHH olarak Suriye'deki yetim çocukların eğitimi ve desteklenmesi için uzun yıllardır yoğun bir çalışma yü-

rütüyoruz; geliştirdiğimiz projelerle onların ihtiyaçlarını karşılamayı ve yaşam standartlarını iyileştirmeyi hedefliyoruz. Bu kapsamda yetim ailelerine düzenli gıda, kıyafet ve sağlık desteği veriyoruz. Ayrıca eğitim burslarıyla yetimleri geleceğe hazırlıyoruz. Savaşın travmalarından kurtulmaları için psikolojik destek çalışmaları yapıyoruz.

Suriye'de her ay düzenli olarak desteklediğimiz yetim sayısı 30 bini buluyor. Bayramlık, etkinlik ve eğitim desteği gibi dönemsel projelerle Suriye'de 100 binden fazla yetim çocuğa ulaşıyoruz. Kimsesiz kalmış yetim ailelerine barınma imkanı sağlıyoruz. Bu aileler için çeşitli bölgelerde köy seviyesinde yerleşim alanları kurduk. Ayrıca yetim annelerini geçim kaynakları ve mesleki eğitim projeleriyle de destekliyoruz.

İHH'nın Suriye'de işlettiği fırınlardan bahsedebilir misiniz?

Savaş sırasında Suriye'de gıda güvenliği tamamen çöktü. Birçok bölgede ekmek başta olmak üzere temel gıda maddelerine erişim neredeyse imkansız hale geldi. İHH, bu sorunu erken fark eden kurumlardan biri oldu. 2012 yılından itibaren ülkenin çeşitli bölgelerinde ve Türkiye sınırında ekmek fırınları kurduk. Kurulum yapamadığımız bölgelerde ise mevcut fırınlarla anlaşarak un desteği sağladık ve bölge halkına ekmek ulaştırdık.

Kurduğumuz veya un desteği verdiğimiz bu fırınlarda her gün yüz binlerce ekmek üretilip ihtiyaç sahibi halka dağıtılıyor. Bu fırınlar, aynı zamanda istihdama da katkı sağlıyor. Bölge halkı, üretim ve lojistik süreçlerinde görev alarak geçim kaynağı elde ediyor.

Şam Üniversitesi başta olmak üzere Suriye'de açtığınız okullar ve kurslar hakkında bilgi verebilir misiniz?

Savaş, milyonlarca çocuğun eğitim imkanını elinden aldı. Birçok okul yıkıldı veya hayalet şehre dönen bölgelerde işlevsiz hale geldi. Oysa eğitim, bir toplumun yeniden ayağa kalkması için en kritik unsurlardan biri. Bu nedenle Suriye'de eğitim faaliyetlerine her zaman öncelik verdik. Birçok bölgede okulların inşasını ve tadilatını gerçekleştirdik. Onlarca okula destek vererek binlerce öğrencinin eğitim almasına vesile olduk. Bu okullarda sadece temel eğitim değil, mesleki ve teknik kurslar da sunduk. Eğitim materyallerinden öğretmen maaşlarına kadar birçok ihtiyacı bağışçılarımızın destekleriyle karşıladık.

Şam Üniversitesi Suriye'nin son 10 yılında parlayan bir yıldız oldu. Ülkenin yeniden yapılanmasında önemli rol oynayacak gençlerin eği-

timi için alanında uzman akademisyenlerle iş birliği yaparak burada uluslararası standartlarda bir eğitim programı uyguluyoruz. Öğrencilerin donanımlı bireyler olarak yetişmesi için burs desteği ve proje ortaklıkları da geliştiriyoruz. Şu ana kadar 803 öğrenci mezun oldu, 2 binden fazla öğrenci aktif olarak eğitimine devam ediyor. Ayrıca gençlere yönelik Arapça, Türkçe, bilgisayar ve muhasebe gibi alanlarda kurslar açarak akademik ve mesleki gelişimlerine katkı sağlıyoruz. Çünkü eğitim, sadece bilgi değil; umut, özgüven ve gelecek demek.

Suriye’de yürüttüğünüz gelir temini projelerinden bahsedebilir misiniz?

İnsanlara yardım etmek çok önemli, ancak onların kendi ayakları üzerinde durabilmesini sağlayacak sürdürülebilir çözümler üretmek çok daha önemli. Bu nedenle savaş mağduru aileler için girişim projeleri geliştiriyoruz.

Bunların başında küçük işletme destekleri geliyor. Bakkal, manav, tamirhane, fırın gibi küçük dükkanların kurulmasına yardımcı oluyoruz. İhtiyaç sahibi ailelere iş kurmaları için gerekli ekipman, sermaye ve eğitim desteğini sağlıyoruz.

Ayrıca hayvancılık ve tarım projeleri yürütüyoruz. Sera kurulumu, küçükbaş veya büyükbaş hayvan desteği ve tarım ekipmanı desteği gibi projelerle üretime katkı sağlayan aile sayısını artırıyoruz. Bu projelerde kadınları ve yetim ailelerini önceliyoruz. Böylece hem ekonomik bağımsızlıklarını kazanmalarına hem de psikolojik olarak güçlenmelerine vesile oluyoruz.

Bu projeler, yardıma muhtaç bireyleri kendi geçimini sağlayan, üretken bireylere dönüştürme vizyonumuzun en önemli ayaklarından.

İHH'nın Suriye'de faaliyet gösteren diğer kurumlardan farklı olarak yaptığı çalışmalar nelerdir?

Öncelikle iyilikte yarışmanın çok kıymetli olduğunu belirtelim. Mazlumlara ve ihtiyaç sahiplerine destek olan tüm yardım kuruluşlarına teşekkür ediyoruz. Her kurumun öne çıktığı bir alan var. İHH'yı diğer kurumlardan ayıran en temel özellik, sahada kalıcı ve sürdürülebilir bir varlık göstermesidir. Suriye'deki savaş başladığında birçok kuruluş insani yardım alanında çalışma başlattı ancak yıllar içinde bu ilgi azaldı ve çoğu kuruluş ya sahadan çekildi ya da faaliyetlerini asgari düzeye indirdi. İHH ise ilk günden itibaren sahada ve bugün hala Suriye'de en yaygın, en kapsamlı ve çok yönlü çalışmalar yürüten uluslararası kurumlardan biri.

İHH olarak sadece acil yardım değil, yeniden inşa ve toplumsal rehabilitasyon alanlarını da önemsiyoruz. Gelir temini, sağlık, eğitim, yetim destek sistemleri, barınma ve sosyal projeler gibi çok yönlü faaliyetler yürütüyoruz. Bu faaliyetleri sürdürebilmek için krizin başından itibaren sahada güçlü bir ekip kurduk, yerel yapılarla sağlam ilişkiler geliştirdik ve sürdürülebilir bir organizasyon yapısı oluşturduk.

İHH, güçlü gönüllü ağı ile Türkiye ve yurt dışında geniş bir bağışçı kitlesine sahip. Bu sayede kriz anlarında hızlı hareket edebiliyor, sürekli kaynak üretebiliyor ve insani yardımın her alanında esnek, etkili çözümler sunabiliyor.

En önemlisi, İHH olarak Suriyeli ihtiyaç sahiplerine sadece yardım götürmüyor, onlarla birlikte yaşıyoruz. Acılarını yüreğimizde hissediyor, umutlarını kendi umudumuz sayıyoruz. Bu insani ve kardeşlik temelli yaklaşım, bizi farklı kılan en temel unsurlardan biri.

İHH Şam'da açtığı ofisle Suriye çalışmalarına nasıl bir ivme kazandırmayı planlıyor?

2018'e kadar Şam kırsalında faaliyet gösterdik, ancak bu bölgeler tahliye edilince çalışmalarımız durdu. 8 Aralık itibarıyla savaşın

seyri değişti; insanlar başkent ve çevresine geri dönmeye başladı. Bu durum insani ihtiyaçları daha görünür hale getirdi. Bu nedenle Şam'da bir ofis açma kararı aldık. Bu karar, stratejik açıdan da çok önemli bir hamle oldu.

Şam ofisimizle Suriye'nin güney bölgelerine doğrudan erişim imkanı elde ettik. Böylece yardım çalışmalarımızı daha geniş bir alana yaydık. Artık ihtiyaçlara daha hızlı ve etkili bir şekilde cevap verebileceğiz. Ayrıca Şam ofisimizle yerel yönetimler ve diğer uluslararası aktörlerle daha güçlü iş birlikleri yapmayı, böylece Suriye'nin yeniden inşasına yönelik projelerin hızlandırılmasını, eğitim ve sağlık alanlarındaki çalışmalara ivme kazandırmayı hedefliyoruz.

Farklı ülkelerdeki partner kurumlarla Suriye halkı için gerçekleştirdiğiniz projelerden bahseder misiniz?

Suriye'deki insani kriz sadece Suriye'nin değil, tüm bölgenin ve hatta dünyanın sorunu haline geldi. Bu sebeple farklı ülkelerden çok sayıda yardım kuruluşu bölgeye destek sağlamak için iş birliği yaptı. İHH olarak bu tür iş birliklerini çok önemsiyoruz. Türkiye başta olmak üzere dünyanın birçok ülkesinden kurumla ortak projeler gerçekleştiriyoruz. Bu projeler, insani yardım, yeniden inşa, eğitim, sağlık ve yerel ekonomiyi güçlendirme alanlarında önemli katkılar sağlıyor. BM ve Dünya Sağlık Örgütü gibi kuruluşlarla da çeşitli projeler yapıyoruz.

Bu iş birlikleri sayesinde Suriye'deki birçok yerleşim yerine acil gıda, sağlık ve eğitim yardımları zamanında ulaştı. Partner kuruluşlarla yaptığımız koordinasyon, kaynakların etkin kullanılmasını ve ihtiyaçların öncelik sırasına göre karşılanmasını sağlıyor.

Türkiye'deki hayırseverlerin uzun yıllar boyunca Suriye'ye yardım ulaştırması hakkında ne söylemek istersiniz?

Türkiye'deki hayırseverler Suriye halkını hiç yalnız bırakmadı. 2011'de başlayan savaşın ardından halkımız insanlığın vicdanı oldu.

Görme Engelliler Eğitim Merkezi'mizde Braille Alfabesi, okuma yazma, satranç, temel dini bilgiler, bilgisayar ve telefon kullanma eğitimleriyle görme engelliler hayata hazırlanıyor, kendi ayakları üzerinde durmaya alışıyor.

İlk günden itibaren Suriye halkına el uzattı. Bu desteğin temeli, milletimizin derin insani değerlerinden, kardeşlik ve komşuluk anlayışından kaynaklanıyor.

İHH olarak Türkiye'deki hayırseverlerin desteğiyle onlarca yıldır projeler hayata geçiriyoruz. Bu destek Suriye halkının yeniden hayata tutunmasına vesile oldu. Sadece maddi açıdan değil, moral ve umut açısından da büyük bir fark oluşturdu. Bu yardımlar sayesinde gıda, barınma, sağlık, eğitim gibi temel ihtiyaçlar karşılandı; insanlar yeniden hayata tutunma imkanı buldu.

Vatandaşlarımız, bu zor zamanlarda bir gıda paketi göndererek, bir yetime destek

olarak veya bir ailenin evinin inşasına katkı sağlayarak Suriye halkına “yalnız değilsiniz” mesajı verdi.

Bu destek, bir gün her şeyin daha iyi olacağına dair inancımızı güçlendiriyor. Bu dayanışma, dünya üzerindeki benzer acıları yaşayan toplumlar için de umut oluyor.

Türkiye'nin bu güçlü hayırsever desteği, sadece Suriye'ye değil, tüm dünyaya örnek olabilecek bir insani yardım anlayışını temsil ediyor. Suriye halkı, Türkiye'nin bu büyük desteğini asla unutmayacak ve bu kardeşlik her zaman hafızalarda kalacak.

Günde 500 Bin Ekmeklik Kapasite

Suriye’de birçok fırın bombardımanlarda yıkıldığı yahut zarar gördüğü için insanlar kamplarda ya da şehirlerde temel gıda maddeleri olan ekmeğe ulaşmakta büyük zorluk yaşıyor. Yoksullukla mücadele eden pek çok Suriyeli için bir ekmeğin ve biraz yemeyi, hayata tutunmak için umut oluyor. Bu umudu korumak amacıyla kurduğumuz fırınlarda Suriye’deki ihtiyaç sahipleri için ekmeğin üretmeye devam ediyoruz.

Suriye içerisinde un ve yakıt desteği verdiğimiz fırınlarla birlikte ekmeğin üretim kapasitesi günde ortalama 500 bine ulaşabiliyor.

Gıda Zinciri

Çiftçilikle uğraşan pek çok aile savaş sebebiyle yaşadığı yeri terk etmek zorunda kaldığından Suriye’de birçok tarım arazisinde yıllarca ekim yapılamadı. Köylerini terk etmeyen çiftçiler ise maddi imkansızlıklar sebebiyle arazilerini işleyemedi. Savaşın yol açtığı olumsuz şartlara son yıllarda kuraklık da eklenince Suriye’de tarım durma noktasına geldi. En temel gıda maddeleri olan un ve bakliyat üretimi gittikçe azaldı. Vakfımız bu soruna sürdürülebilir bir çözüm bulmak ve tarımı desteklemek amacıyla geliştirdiği projelerle Azez, Cerablus, Rasulayn ve Tel Abyad bölgelerindeki çiftçilere buğday ve nohut tohumu desteğinde bulunarak arazilerin yeniden ekilmesini sağladı. Bunun için önce Suriye’deki arazilerin toprak analizini yaptırdı ve coğrafyaya uygun tohumları Türkiye’den satın alarak Suriyeli çiftçilere dağıttı.

Gelir Temini Projeleri

Savaşların ve göçün ortaya çıkardığı en büyük sorunlardan biri de işsizlik. Çadır kentlerde ve kamplarda yaşayan ailelerin sadece yardımlarla hayatlarına devam etmek zorunda kalmaları, hem üretim ve sürdürülebilirliği azaltıyor hem de en temel ihtiyaçların karşılanmasında dahi ciddi sıkıntılar yaşanmasına sebep oluyor.

Gelir temini projeleriyle İdlib, Azez ve Afrin’de kahve dükkanı, tamirhane ve bakkal gibi farklı sektörlerden birçok iş yeri açarak gerekli tüm malzemeleriyle birlikte ihtiyaç sahiplerine teslim ettik. Bu projeler sayesinde artık binlerce kişi kendi ayakları üzerinde duruyor ve geleceğe umutla bakıyor. Hatta işlerini büyütebilen işletmeciler başkalarını istihdam ederek çevrelerine de faydalı oluyor.

Hayır Mağazaları

Suriye'deki savaş hayatları ve aileleri parçaladığı gibi insanların mesleklerini yapma imkânını da ellerinden aldı. Büyük çoğunluğu göç etmek zorunda kalan Suriyelilerin yeniden yerleşik hayata geçebilmesi, kimseye muhtaç olmadan yaşayabilmesi ve ülkede yeni sosyal alanlar oluşabilmesi için çeşitli projeler geliştiren Vakfımız, kurduğu hayır mağazalarıyla bu alanda önemli bir ihtiyacın karşılanmasına vesile oldu.

14 yıldır Suriye halkına giysi yardımında bulunan Vakfımız, açtığı hayır mağazalarıyla yardım malzemelerini ihtiyaç sahipleri için sürekli ulaşılabilir hale getirdi. Savaştan etkilenen insanlar, istedikleri kıyafeti buralardan kolayca temin edebiliyor. Suriye'de bugüne kadar 35 hayır mağazası açtık ve bu mağazalardan sadece 2024 yılında 380.573 kişi faydalandı.

Terzilik Atölyeleri

Vakfımız yetim anneleri ve ihtiyaç sahibi kadınlar için terzilik atölyeleri açıyor. Kadınların hem sosyalleşip hem de aile bütçelerine katkı sağladığı bu atölyelerde çocuk kıyafetinden feraceye her türlü giysi üretilerek Suriye içindeki ihtiyaç sahiplerine ulaştırılıyor. Reyhanlı Terzilik Atölyesi de bunlardan biri. Atölyede 42 kadın çalışıyor. Burada ayda ortalama 30 bin parça kıyafet dikiliyor. Vakfımızın Suriye genelinde açtığı 21 terzilik atölyesi bulunuyor.

Rahmet Köyü

Suriye’de savaşın başlangıcından itibaren yıllarca çadırlarda veya derme çatma barakalarda yaşayan insanların hayatı yaz mevsiminde sıcaktan, kış mevsiminde ise soğuk, kar ve yağmurdan dolayı son derece çileli bir hal alıyordu. Yaşlılar ve çocuklar sık sık hastalanıyor, hatta dondurucu soğuklar ölümlere sebep oluyordu. Vakfımız bütün bu sorunlara çözüm olması amacıyla 2017 yılında İdlib’de 100 ev, okul, cami ve sağlık merkezi olan Rahmet Köyü projesini hayata geçirdi. Her biri 75 m² evlerden oluşan köyde bugün yaklaşık 500 kişi yaşıyor. Her evin önünde küçük birer de bahçe var. İsteyenler bu bahçeleri bir şeyler ekerek isteyenler de oturma alanı olarak değerlendiriyor.

Briket Evler

Suriye’de Esed rejiminin aralıksız devam eden bombardımanları bazı dönemlerde yoğun göçlere sebep oldu. Vakfımız 2020 yılında, acil durumlara çözüm olmak ve yıllardır çadırlarda yaşayan ailelere sıcak bir yuva imkanı sağlamak amacıyla mutfak ve bir odası olan Briket Ev projesini başlattı ve 17 bin briket ev inşa ederek öncelikle yetim aileleri olmak üzere 17 bin aileyi tefrişatıyla birlikte tamamlanan evlere yerleştirdi. Bu proje sayesinde binlerce aile dondurucu soğuklarda güvenle yaşadığı sıcak bir yuvaya kavuştu.

Yaşam Evleri

Vakfımız, savaş sebebiyle evlerini terk etmek zorunda kalan insanların barınma sorununa çözüm bulabilmek için 2021 yılında hayata geçirdiği projeyle mutfağı, tuvaleti, avlusu, temiz su ve elektrik tesisatı, atık su gideri ve müstakil su deposu olan beton çatılı ve kendine ait bahçesi olan 40 m² büyüklüğünde, iki odalı Yaşam Evleri inşa etti. Çadırlardan Yaşam Evleri'ne taşınan on binlerce aile kar, yağmur ve dondurucu soğuklardan korundu, güvenli ve sıcak bir yuva sahibi oldu.

Umut Şehri

Vakfımız ve Katar Charity kurumu ortak bir çalışma yürüterek Suriye'nin Azez bölgesindeki Tukli köyünde Umut Şehri projesini hayata geçirdi. İnşası tamamlanan Umut Şehri'ne, uzun yıllardır Babusselam Mülteci Kampı'nda derme çatma baraka ve çadırlarda yaşayan 1.400 aile yerleştirildi.

280 dönüm arazi üzerine inşa edilen Umut Şehri, ailelerin tüm ihtiyaçları düşünülerek tasarlandı. Dokuz mahalleden oluşan şehirde, 1.200'ü 50 m², 200'ü 100 m² olmak üzere toplam 1.400 konut bulunuyor. Umut Şehri'nde ayrıca kız ve erkek öğrenciler için iki okul, anaokulu, cami, halk eğitim merkezi, spor alanları, sağlık merkezi, çok amaçlı konferans salonu, idari bina, polis merkezi ve 50 dükkandan oluşan bir de çarşı yer alıyor.

Yüksek Teknolojili Ortez Protez Merkezleri

Kuveyt Beyt Zeka ve Uluslararası Doktorlar Birliği'nin (AID) destekleriyle gerçekleştirdiğimiz proje ile Suriye'deki savaş sebebiyle hayatına engelli olarak devam etmek zorunda kalan insanlara ayak ya da kol protezi sağlanıyoruz. 2017 yılında hizmete açtığımız merkezin İstanbul, Hatay ve Suriye'de dört ofisi bulunuyor.

Merkezlerden bugüne kadar 5.092 hasta faydalandı. Bu hastaların 4.223'ünün muayenesi yapıldı; 1.989 hastaya da ihtiyacına uygun protez sağlandı. Çoklu uvuz kaybı yaşayanlarla birlikte merkezlerden toplam 2.573 protez üretimi gerçekleştirildi.

Protez merkezinde kullanılan 3D tarayıcılarla hastaya uygun alçı ölçüleri kolaylıkla alınabiliyor. Bu sistem protez maliyetlerini de düşüyor. Merkezden uzak kamplar, savaş bölgeleri vb. yerlere tarayıcılarla birlikte gidilerek imkanı olmayan hastalara da rahatlıkla ulaşılabilir ve ihtiyaca uygun özel soket ve protezler hızlı bir şekilde yapılabilir.

Darüşşifa Eczanesi

Savaş sebebiyle yaşadığı yeri terk etmek zorunda kalan milyonlarca Suriyeli, sağlık hizmetlerine erişimde büyük sorun yaşıyor. İnsanlar muayene ve tedavi imkanı bulabilseler dahi gerekli ilaçlara ulaşamıyorlar. Vakfımızın 2019 yılında Azez'de hizmete açtığı Darüşşifa Eczanesi, bölgede yaşayan her yaştan ihtiyaç sahibine ücretsiz ilaç desteği veriyor. Darüşşifa Eczanesi'nden yılda yaklaşık 25 bin kişi faydalaniyor. Sadece 2024 yılında 63.159 adet ilacı ihtiyaç sahiplerine ulaştırdık.

Umut Evi Yaşlı Bakım ve Fizik Tedavi Merkezi

Binlerce ailenin ölümler ya da göçler sebebiyle parçalandığı Suriye’de savaşın olumsuz etkilerini en derinden hisseden grupların başında çocuklar, yaşlılar ve engelliler geliyor. Ailesini kaybeden, kaybolan veya kimsesiz kalan çok sayıda yaşlı ve engelli insan, sokaklarda ve güvensiz ortamlarda en temel ihtiyaçlarından mahrum, tek başlarına yaşam mücadelesi veriyor; ihtiyaç duydukları hiçbir sağlık hizmetini alamıyor.

Vakfımızın 2018’de Azez’de hizmete açtığı Umut Evi Yaşlı Bakım ve Fizik Tedavi Merkezi’nde kimsesiz ve bakıma muhtaç yaşlılara hijyenik ve güvenli bir ortamda barınma, yaşlarına ve hastalıklarına uygun düzenli beslenme, tedavi ve ilaç hizmeti veriliyor.

Merkez, bölgede yaşayan engellilere de fizik tedavi hizmeti sağlıyor. Günlük yaklaşık 100 kişi merkeze gelerek doktor kontrollerinden ve fizik tedavi hizmetinden ücretsiz faydalaniyor.

Göz Sağlığı Merkezi

Vakfımızın AID ile birlikte İdlib’in Sarmada ilçesinde 2021 yılında inşa ettiği İdlib Göz Sağlığı Merkezi, savaş mağdurlarına hizmet vermeye devam ediyor. Savaş sebebiyle sağlık hizmetlerine erişimin kısıtlı olduğu Suriye’de önemli bir ihtiyacı karşılayan merkezde dokuz personel çalışıyor. Ücretsiz hizmet veren merkezde, açıldığı tarihten bu yana 45 binden fazla muayene, 11 binden fazla ameliyat yapıldı; 995 kişiye de gözlük desteği verildi.

Görme Engelliler Eğitim Merkezi

Suriye’de saldırılar sebebiyle görme yetisini kaybetmiş veya doğuştan görme engelli kişiler için Vakfımızın Azez’de hizmete açtığı Görme Engelliler Eğitim Merkezi’nde Braille Alfabeti, okuma yazma, bilgisayar ve telefon kullanma, satranç ve İslami ilimler eğitimleri veriliyor. Merkezde görme engelliler için hazırlanmış eğitim programı sayesinde katılımcılar yaklaşık altı aylık eğitimden sonra bilgisayar ve telefon kullanarak iletişim kurabilen, satranç oynayarak fiziksel ve zihinsel becerilerini geliştiren, temel İslami bilgiler eğitimi sayesinde ibadetlerini yerine getirebilen ve en önemlisi sosyal hayata adapte olarak birçok işi kendi başına yapabilen özgüvenli kişiler haline geliyor.

Rufeyde Halk Eğitim Merkezi

Vakfımız gençler, kadınlar, okula gidemeyen yetişkinler ve engelliler için farklı dönemlerde çeşitli alanlarda meslek edindirme kursları düzenliyor. Ayrıca savaş öncesinde meslek sahibi veya zanaatkar olan insanlara mesleklerini icra edebilmeleri için ihtiyaç duydukları malzeme, ürün ve mekan desteği sağlıyor.

Vakfımızın Azez'de açtığı Rufeyde Halk Eğitim Merkezi de kendini geliştirmek ve meslek sahibi olmak isteyen kadınlara hizmet veriyor. Türkçe dil eğitimi, kuaförlük, terzilik, el sanatları, ilk yardım ve İslami ilimler eğitimi verilen merkezde kadınlar ilgilendikleri alanlarda eğitimler alıyor. Merkezden 5 yılda 960 kadın faydalandı. Ayrıca terzilik ve el sanatları eğitimlerinin ardından katılımcıların ürettiği tekstil ürünleri ve hediyelik eşyalar merkezdeki sergi alanında satışa sunuluyor. Burada eğitim alan kadınlar daha sonra öğrendikleri meslekleri icra ederek ailelerinin geçimine katkı sağlıyor. Bu eğitimler ve etkinlikler savaş mağdurları için sosyalleşme, üretme ve hayata adapte olma fırsatı sunarak savaşın olumsuz etkilerini bir nebze olsun hafifletiyor.

Hayalleri gerçekleştiren üniversite

Suriye'deki savaş her alanda olduğu gibi eğitimde de büyük yıkıma neden oldu. Okullar bombalandı, eğitimciler göç etti, milyonlarca öğrencinin eğitim hayatı yarıda kaldı.

İHH olarak bulunduğumuz her bölgede eğitim faaliyetlerini desteklediğimiz gibi Suriyeli öğrencilerin de eğitim ihtiyaçlarını karşılamak ve savaşın yıktığı hayallerini gerçekleştirmek için projeler hayata geçirdik. Mülteci kamplarında ve Suriye'nin farklı bölgelerinde her yaş grubu için çeşitli okullar kurduk. Üniversite çağına gelmiş öğrencilerin eğitim alması için de 2015 yılında Suriye'nin kuzeyindeki Azez'de Şam Üniversitesi'nin temellerini attık.

2016'nın eylül ayında 1.000 öğrenci kapasitesiyle eğitim hayatına başlayan üniversitede şu an 2.700'den fazla öğrenci eğitim görüyor. **Şam Üniversitesi bünyesindeki mühendislik, iktisadi idari bilimler, siyasal bilgiler, ilahiyat-hukuk, eğitim, sağlık bilimleri ve edebiyat fakülteleri** ile yüksek öğretime katkı sunmaya devam ediyor. Savaş ortamının zorlu şartlarına rağmen eğitime devam etmek isteyen gençlerin her açıdan desteklendiği, **yurt hizmetinin** de yer aldığı üniversitede burslu eğitim veriliyor. Şam Üniversitesi vesilesiyle ülkede bilginin ve marifetin üstün olacağı bir geleceğin inşasını önemsiyoruz. Kurulduğu günden itibaren 803 öğrenci mezun oldu. Mezun olan öğrencilerin tamamına yakını çeşitli sektör ve kurumlarda istihdam ediliyor. Ayrıca Lisansüstü Eğitim Enstitüsü ve Araştırma Merkezi'nde 390 öğrenci yüksek lisans ve doktora eğitimine devam ediyor.

Dört bölümlle eğitim veren Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde ise hemşire, fizyoterapist, anesteziist ve acil tıp teknisyenleri yetişiyor. Mezun olan öğrenciler ihtiyaç duyulan bölgelerde halka sağlık hizmeti sunuyor.

Muhammed'in hayalleri

Anlatı: Serdar Kesik

Suriye'de savaş yüzlerce çocuğu ve genci temel hakları olan eğitimden mahrum bıraktı. Okulları yıkılan, savaş yüzünden defalarca göç etmek zorunda kalan on binlerce öğrenci okuma umudunu ve imkanını kaybetti. Göçlerin yoğunlaştığı bölgelerde inşa edilen okullarda ilkokul, ortaokul ve lise eğitimi verilse de gençlerin üniversite eğitimi alabilecekleri bir kurum yoktu. Muhammed Bedran da bu zorlukları yaşayanlardan biri. Savaştan dolayı ailesiyle birlikte Hama'daki köyünden ayrılmak

zorunda kalmış. Farklı zamanlarda birkaç kez göç ederek hayata tutunmaya çalışmışlar.

İmkansızlıklardan dolayı eğitimine ara verse de annesinin desteğiyle 2021 yılında 20 yaşındayken Şam Üniversitesi'ne kaydolmuş. "Burası olmasaydı üniversite okumayı hayal dahi edemezdim. Benim gibi gençler Şam Üniversitesi sayesinde yeniden hayata bağlandı. Çünkü hepimizin hayalleri var." diyor.

Eğitim, savaşın olumsuz izlerini silmek için de iyi bir yöntem. Göçlerden dolayı düzensiz bir hayat kuramayan, savaşta ailesini veya yakınlarını kaybedenler eğitim alarak yaşadıkları kötü hatıraları unutuyor, geleceğe hazırlanıyor, hayallerini gerçekleştirmek için çalışıyor. “Şam Üniversitesi bize sadece iyi bir eğitim imkanı vermedi, sosyal bir ortam da sağladı. Burada yeni arkadaşlar edinip yaşadığımız zorlukları daha kolay aşabilir hale geldik. Savaşa ve yaşadığımız zorluklara rağmen pek çok engeli aştık.” diyor Muhammed. “Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik bölümünden bu dönem mezun olacağım. Sonra annem ve kardeşlerimle Hama’ya döneceğiz. Evimizin bombardımanlarda yıkıldığını öğrendik ama hayatımızı yavaş yavaş yeniden kuracağız. Geçmişi düşündüğümde, bundan birkaç yıl önce üniversite okumayı hayal dahi

edemezdik ama şimdi son sınıftayım ve bitirme tezimi yazıyorum.” diyerek hayallerini anlatıyor.

Muhammed’i dinlerken, hayallerini kendinden emin ve sorumluluk bilinciyle anlatması beni çok etkiledi. Hedeflerinden biri de kendisi ve kardeşleri gibi savaştan kötü etkilenen ve rehabilitasyona ihtiyaç duyan kişilere yardımcı olmak. “Ülkemizin özgürleşmesiyle birlikte, herkesin omuzlarına büyük bir sorumluluk yüklendi. Ben de bu ülkenin bir ferdi olarak eğitim başta olmak üzere yapabileceğim her şeyle ülkeme katkı sağlayacağım. Ben üniversitede aldığım eğitim sayesinde savaşın kendim ve kardeşlerim üzerindeki etkisini hafifletebiliyorum. Artık savaş mağduru çocuklara destek olmayı ve tekrar hayata kazandırmayı çok istiyorum.” dedi.

*“Acılar
bitene
kadar
buradayız!
Umutlar
yeşerene
kadar da
burada
kalacağız!”*

*Bülent Yıldırım, Halep tahliyesinin ilk gününde
katliamdan kurtulan Haleplileri karşıyor. (2016)*

Küllerinden Doğan Umut: *Suriye’de 14 Yılın Hikayesi*

SELİM TOSUN

İHH Suriye Çalışmaları Medya Sorumlusu

“Acılar bitene kadar buradayız!”

Bu söz, sınır hattında, ölümün pençesinden kurtulan insanları görünce bir anda çıkıverdi ağızdan. Gökyüzü kurşun rengindeydi; yerler toz toprak, eller ise umutla doluydu. Bir TIR, Reyhanlı’nın bozuk köy yollarında ilerliyordu. Rotası Suriye’ydi. TIR’ın içerisinde battaniyeler, un çuvaları, ilaç kutuları ve biraz da bebek maması vardı.

Sınırın öte tarafında, Cısr eş-Şuğur’un üzerindeki dağlardan duman yükseliyordu. Çatışma sesleri buradan duyuluyordu. Ama bu tarafta başka bir ses yankılanıyordu:

“Biz buradayız. Acılar bitene kadar buradayız!”

O gün başlayan yardım çalışmaları sadece birkaç koliden ibaret değildi. Bir halkın yalnız olmadığını hissettiren ilk dokunuş, bir milletin gönlünde iz bırakmanın ilk adımıydı.

Ve böyle başladı İHH’nın Suriye’deki 14 yıllık yolculuğu.

Uzak değildi ama bambaşka bir dünya gibiydi Suriye... Her adımda yıkım, her sokakta acı ama aynı zamanda her gözde umut vardı.

Suriye’nin şehirleri haritaya değil, yüreklere çizildi zamanla.

İdlib, sabah ezanlarıyla birlikte kurulan çadır pazarlarıyla; Halep, taş sokaklarındaki çocuk kahkahalarıyla; Hama, nehir kıyısında yapılan piknikleriyle; Humus, kadim kültürüyle; Doğu Guta, nar bahçeleriyle hatırlanmalıydı.

Ama savaş, tüm bu sesleri susturdu.

Evler yıkıldı, aileler dağıldı, şehirler sustu. Sadece taşlar değil, insanların bedenleri parçalandı.

Yüz binlerce insan hayatını kaybetti, milyonlarca göç yollarına düştü; kimi çöl ortasında kurulan çadırlara, kimi Akdeniz’in dalgalarına, kimi sınır hattındaki dikenli tellerin ardına... Hepsi tek bir umuda tutundu: Bir gün döneceğiz!

İHH, bu suskunluk ve çığlıklar arasında kurdu köprülerini. Yardım sadece maddi bir şey değildi artık; bazen bir çocuğun başını okşamak bazen de sadece susup yanında oturmaktı...

Savaş nerede bir yara açsa İHH hemen oraya koştu.

2016’nın son günlerinde Halep insanlığın vicdanını sınavan bir şehir haline geldi. Kuşatma

günbegün daraldı. Elektrik yoktu, su yoktu, ilaç yoktu. Ama vicdan vardı. Ve o vicdan Türkiye sınırında harekete geçti.

İnsani diplomasinin ne anlama geldiği anlaşıldı. Ateşkesler sağlandı, tahliye yolları açıldı, binlerce insan ölümün eşiğinden alındı. Çok değil, üç yıl önce de binlerce insan rejim hapishanelerinden kurtarıldı. 14 yıl boyunca o kadar çok insanın özgürlüğüne kavuşmasına vesile olundu ki...

Halep tahliyesinde 8 yaşındaki Lina, annesinin eteklerine sarılmıştı. Otobüs çalıştığında korkudan değil, mutluluktan ağlıyordu. Çünkü ilk defa bombalar yerine motor sesi duyuyordu.

“Bize bomba atmasınlar diye sessiz yürürdük. Şimdi otobüs gürültüsünü duyunca sevinerek bindim.” demişti.

Bu cümle, sadece Halep’in değil, bütün bir ülkenin çocukluğunun özeti idi.

Suriye coğrafyası, aslında yardım için bir engeller zinciriydi. Her bölge başka bir meydan okumaydı. İHH, her bölge için ayrı ayrı yardım haritaları çizdi ve ne sorun çıkarsa çıksın, Suriye’yi asla yalnız bırakmadı. Umutların tükendiği anda, “Önce çatı olalım.” dedi. On binlerce aileyi çadırdan evlere taşıdı. 2020’nin son günleriydi. İnsanların sabrına bir beş yıl daha eklendi. Okullar, sağlık ocakları, mescitler, ticarethaneler ve daha niceleri inşa edildi. Yaşamın esintisi hissedildi tekrar Suriye’de.

Ve sonra o gün geldi: 8 Aralık 2024...

Suriye halkı için sadece bir takvim yaprağı değil, geleceğin kapısının aralandığı bir eşikti.

Rejimin devrilişiyle birlikte şehirlere bir sessizlik yayıldı. Ama bu kez korkunun değil, huzurun sessizliği idi.

Artık ihtiyaç sadece yaşamak değil, yeniden yaşam kurmaktır.

Önce yaralar sarılacak, sonra gelecek inşa edilecekti.

İHH, ilk gün ne dediyse bugün de aynısını söylüyor:

“Acılar bitene kadar buradayız! Umutlar yerene kadar da burada kalacağız!”

İHH'NİN SURİYE'DEKİ İNSANİ DİPLOMASİ ÇALIŞMALARI

ESİR TAKASI 2013

Esed rejimi tarafından suçsuz yere tutuklanan, hapishanelerde işkence gören, kötü şartlarda ölüme terk edilen 76'sı kadın toplam 2.130 sivil, Vakfımızın taraflar arasındaki arabuluculuğu sayesinde hapishanelerden kurtarıldı.

HALEP TAHLİYESİ

2016

2016 yılının sonunda Esed rejimi ve destekçileri Halep'te yaşayan halkı kuşatma altına aldı. İnsani yardımın dahi girişine izin verilmeyen şehirde on binlerce kişi mahsur kaldı. Halep'e insani koridor açılması ve katliamların durması için Vakfımızın çağrısıyla yola çıkan "Halep'e Yol Açın" konvoyuna 5 binden fazla araç ve 40 bin gönüllü katıldı.

İstanbul'da bir araya gelen katılımcılar, içerisinde temel gıda malzemelerinin yer aldığı TIR'lar ve yüzlerce araçla Reyhanlı'ya doğru yola çıktı. Sakarya ve Konya'da büyük buluşmalar gerçekleştirildi ve sonrasında konvoy Reyhanlı'ya ulaştı. Cilvegözü Sınır Kapısı'nda on binlerce kişinin katıldığı mitingin etkisi ve konvoy sayesinde katliamın dünya kamuoyunda gündem olmasıyla insani koridor açıldı. Konvoy ve Türkiye'nin diplomatik girişimleri sonucu 45 bin kişi güvenli bölgelere tahliye edildi.

VİCDAN KONVOYU

2018

Savaş boyunca rejim tarafından hukuksuzca tutuklanan ve işkence gören kadınların serbest bırakılması için dünya kamuoyunu harekete geçirmek amacıyla düzenlenen "Uluslararası Vicdan Konvoyu"na Vakfımız da katılımcı olarak destek verdi. İstanbul'dan yola çıkan; 55 ülkeden farklı din, dil, ırk ve kültürden binlerce kadın, 8 Mart 2018 Dünya Kadınlar Günü'nde Hatay'da, Suriye sınırında büyük bir miting düzenleyerek seslerini tüm dünyaya duyurdu. Suriye'deki savaştan en çok etkilenen kadınlar ve çocuklar Vicdan Hareketi ismiyle Suriye hapishanelerinde türlü eziyetlere maruz kalan binlerce kadın ve çocuğun özgürlüklerine kavuşması amacıyla yapılan uluslararası çalışmaların Türkiye ayağına destek verdik. 2021 yılında da onlarca görüşme gerçekleştirildi ve bu görüşmelerde önceden tespit edilen cezaevlerindeki kadın ve çocuk tutukluların serbest bırakılması için çok yönlü çalışmalar yürütüldü. Çalışmalar sonucunda birçok tutuklu kadın ve çocuk özgürlüğüne kavuştu.

Suriye'deki insani diplomasi çalışmalarımız

- 2015'in son günlerinde İdlib'e bağlı Fua'da, etrafı Suriyeli muhaliflerle çevrili ve çoğunluğunu Esed yanlılarının oluşturduğu bölgedeki yaralılar, Şam kırsalında etrafı Esed güçleri tarafından çevrilmiş Zabadani'deki yaralı muhaliflerle eş zamanlı olarak takas edildi. Fua'dan 107 yaralı, 6 yatalak hasta ve 125 refakatçi, Zabadani'den ise 60 hasta ve 66 refakatçi çıkarıldı. Zabadani'deki yaralılar Lübnan üzerinden Türkiye'ye getirildi. Saldırı altındaki bölgelerden çıkarılan yaralılar, İHH'nın girişimleri sonucu, Türkiye ve Lübnan hükümetlerinin desteğiyle de, OCHA, ICRC ve SARC kurumlarının katkıları ile tedavi olmaları için Türkiye ve Lübnan'a nakledildi.
- 2017 yılında kuşatma ve bombardıman altında yaşam mücadelesi veren Waer mahallesi sakini 15 bin kişi güvenli bölgelere tahliye edildi; Lübnan'ın Arsel bölgesinden Suriye'nin İdlib kentine 7.775 kişinin tahliyesine refakat edildi ve lojistik destek verildi; Suriyeli muhaliflerle Beşşar Esed rejimi arasında yapılan anlaşma sonucunda Madaya ve Zabadani'den 61 otobüsle gelen 2.520 kişi acil yardım malzemeleri ile karşılandı ve ailelerin bir kısmı ilk etapta İdlib merkezinde Vakfımız tarafından kurulan geçici barınma merkezlerine yerleştirildi.
- 2018 yılında yaşanan Doğu Guta ve Humus tahliyeleri sırasında mültecilerin güvenli bölgelere ulaşması çalışmalarına destek verildi. Mülteciler için barınma alanları oluşturuldu, acil gıda malzemeleri ulaştırıldı.
- 2019 yılında Suriye'deki 10.500 Iraklı'nın Gönüllü Geri Dönüş Projesi ile ülkelerine dönmesi sağlandı.
- 2020 yılında Suriye'de yaşayan 379 Irak vatandaşı gönüllü geri dönüş ile Kilis üzerinden Irak'a gönderildi. Yine Suriye'de yaşayan 3 Filipinler vatandaşı ülkelerine gönderildi.
- 2021 yılında Suriye'de tutulan 9 İranlı esir kurtarıldı; aile bireylerinden bazıları Suriye bulunan 3 kişilik bir aile Türkiye'de bir araya getirildi; Lübnan'da yaşayan bir Suriye vatandaşı, Türkiye'de bulunan ailesiyle Lübnan'da bir araya getirildi; Suriyeli bir anne ile engelli kızı aile birleşimi çalışmalarımız ile Türkiye'de bir araya getirildi; Suriye'ye sınır dışı edilmiş 56 Iraklı göçmenle Suriye'de görüşüldü ve konuyla ilgili Iraklı makamlara bilgi verildi. 164 Irak vatandaşı gönüllü geri dönüş çalışması ile Suriye'den Irak'a gönderildi.
- 2022 yılında gönüllü geri dönüş ile 240 Iraklı ailenin Suriye'den ülkelerine dönmeleri sağlandı; aile birleştirme çalışmaları sonucunda 15 çocuk ülkelerine gönderildi. Suriye cezaevlerinden 60 kadın çıkarıldı.
- Savaşın başlangıcından bu yana, başta Suriyeliler olmak üzere alıkonulan 2.148 Suriye, 70 İran, 10 Türkiye, 8 Sudan, 8 Irak, 2 Almanya, 1 Afganistan, 1 Arjantin, 3 Filipinler, 1 Kuveyt, 2 Ukrayna, 4 İsveç, 2 Polonya, 1 Güney Afrika, 1 Japon, 3 İspanya vatandaşı Vakfımızın girişimleriyle özgürlüğüne kavuştu.

2025
Ramazan yolculuğunda
Türkiye ile birlikte 67 ülkede

Yaklaşık

3 milyon 100 bin
kişiye ulaştık.

267.300

adet kumanya dağıttık.
 Bu kumanyalardan
 1 milyon 336 bin 500
 kişi faydalandı.

24.817

ihtiyaç sahibi aileye
 zekat, fitre ve fidiye
 ulaştırdık.

Gazze'de

4 milyon 595 bin

öğün sıcak yemek dağıttık.

52.325

yetim ve ihtiyaç
 sahibi çocuğa
 bayramlık kıyafet
 hediye ettik.

781 bin 995

kişilik iftar ve sahur
 yemeği dağıttık.

2025
Ramazan yolculuğunda
Sadece Türkiye’de

817.602
kişiyi ulaştık.

146.675

adet kumanya ve gıda alışveriş kartı dağıttık. Bu çalışmalardan 730 binden fazla kişi istifade etti.

12.873

aileye zekat, fitre ve fidye ulaştırdık.

19.862

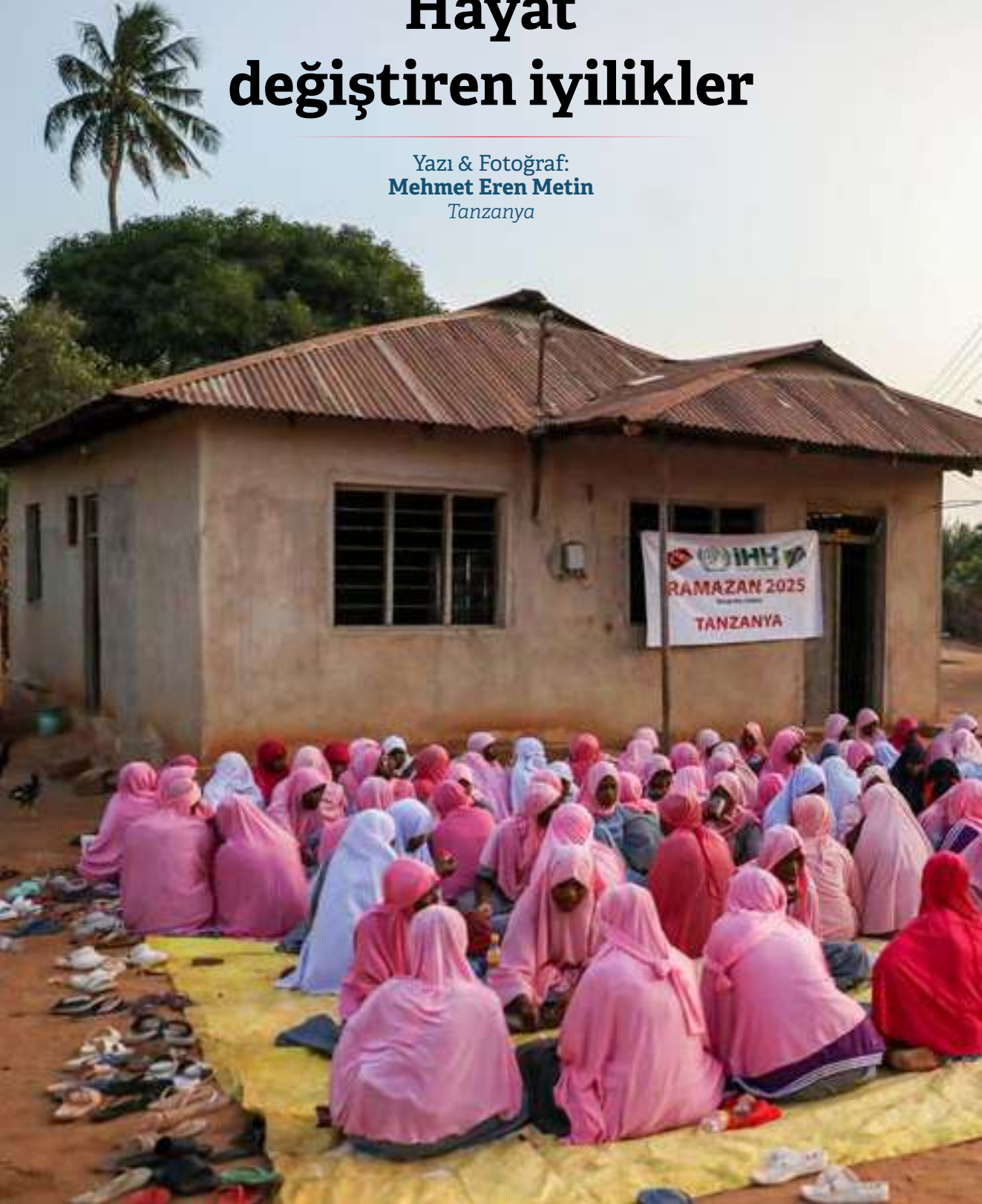
yetim ve ihtiyaç sahibi çocuğa bayramlık kıyafet hediye ettik.

SEYAHATNAME

Hayat değiştiren iyilikler

Yazı & Fotoğraf:
Mehmet Eren Metin
Tanzanya

Bulutların üzerinde geçirdiğimiz sekiz saatlik yolculuğun ardından Tanzanya'nın en büyük şehri olan Darüsselam'a indik. Tanzanya'ya gelmeden hakkında birçok güzel şey duydum; yemyeşil doğası, güler yüzlü insanları, sonu gözükmeyen okyanus kıyısı sahilleri. Fakat bizim bu güzel ülkeye gelmek için çok daha kıymetli bir sebebimiz vardı. Ramazan'da ihtiyaç sahiplerinin kapısını çalacak, birlikte kocaman iftar sofraları kuracak, yetimlere yepyeni bayramlıklar hediye edip yüzlerini güldürecek, Ramazan'ın rahmetine birlikte ortak olacaktık. Vakfımız her yıl olduğu gibi bu Ramazan ayında da binlerce insanı sevindirdi. Bizim nasibimize de Afrika'nın doğusundaki bu güzel ülke düştü.

Darüsselam'dan yardım çalışmalarımızın ilk durağı olan Tanga şehrine gitmek için ayrıldık. Şehir merkezinden çıkıp köy yollarına girdiğimizde palmye ve muz ağaçları yolumuzu güzelleştirdi. Akşama doğru küçük bir sahil şehri olan Tanga'ya vardık. Ertesi gün Ramazan kumanyası dağıtmak için

iki saat mesafedeki bir köye gittik. Bu köyde ve çevresinde yaşayan 650 aile, büyük bir heyecan ve coşkuyla karşıladı bizi. Yol yorgunluğumuzu anında unuttuk ve köylülerle selamlaşıp tanışmaya başladık.

Hava çok sıcaktı. Partner kurumumuzdaki görevliler dağıtım yapacağımız alanı hazırlarken biz de dağıtım alanına gelemeyen hasta ve yaşlılara kumanyalarını götürdük. Kerpiçten yapılmış tek gözlü bir evin önünde yalnız başına oturan Fatma teyzenin yanına gittik. 85 yaşında olduğunu öğrendiğim Fatma teyze bizi içeri davet etti. Evin içerisinde birkaç mutfak malzemesi ve yatak demeye zorlandığım bir yer vardı. Bir an sessizlik oldu, sonra Fatma teyze, "Eşim yıllar önce vefat etti. Dört çocuğum var ama hepsi uzakta yaşıyor. Yanıma gelemiyorlar. Bu yaşında tek başıma yaşamaya çalışıyorum. Geçen Ramazan kimse bize yardım etmedi, bu yüzden çok zor günler geçirdik. Şimdi sizin getirdikleriniz sayesinde komşularımla güzel iftarlar hazırlayacağız. Bu Ramazan daha güzel geçecek." dedi.

Fatma teyzenin yanından ayrıldıktan sonra Vakfımızın ihtiyaç sahibi aileler için gerçekleştirdiği gelir temini projelerine şahitlik etmek istedik ve bir binanın giriş katındaki terzi dükkanının önünde durduk. İçeride her yere asılı özenle dikilmiş çeşit çeşit elbiseler ve kumaşlar vardı. Vakfımızın bir sene önce açtığı bu rengarenk dükkanda üç kişinin çalıştığını öğrendik ve bu güzel elbiseleri dikenlerden biri olan Aişe hanımla tanıştık.

Bize “Önceden kendi halimde ufak işler yapıyordum ve iki çocuğuma bakmakta zorlanıyordum. Geçen sene bu güzel dükkana kavuştum. Sadece bir senede onlarca müşteri edindim. Buradaki okulların üniformalarını artık ben dikiyorum. Sayenizde hem çocuklarıma hem de anne babama bakabiliyorum. Artık kendi işimde çalışıyorum ve çok mutluyum.” dedi.

Vakfımız bu tür projelerle nice insanın mutluluğuna vesile oluyor. Basit gibi gelen ama bir aileyi yeniden ayağa kaldıracak olan bu çalışmaların ne kadar kıymetli olduğunu bu insanlarla tanışınca daha iyi anlıyorum. Programımız çerçevesinde birkaç dükkan açılışı yaptık. Açılışını yapacağımız son bir bakkal kalmıştı. Her gittiğimiz yerde insanlarla tanışıyor, farklı hikayelere şahitlik ediyorduk ama bu sefer karşılaştığımız hikaye başkaydı. Açılış yapmak için gittiğimiz bakkalın önünde görme engelli biri oturuyordu. Bizim geldiğimizi sesimizden anlayıp hemen kalktı ve selam verdi. Görme engelli olduğundan dükkan onun rahat etmesi için özel tasarlanmış. Hemen yanına oturdum ve merakla anlattıklarını dinlemeye başladım:

“Ben Hristiyan bir ailenin çocuğuyum ve bundan 15 sene önce ismim Piter’di. Gözlerim görmediği için insanlar bana değer vermiyordu. Köyümüzde bir cami vardı ve her gün yanından geçerken kulağıma hoş gelen ve kalbime huzur veren bir ses duyuyordum. Duyduğum ses Kur’an’mış. Biraz araştırdıktan sonra Müslüman olmaya karar verdim ve adımları Ramazan olarak değiştirdim. O günden sonra hayatım bereketlendi. Evlendim ve iki çocuğum oldu. Şimdi ise sayenizde bir bakkalım var. Kendi geçimimi sağlayabileceğim için çok mutluyum.” dedi.

Bakkal projesine destek vererek ihtiyaç sahibi ailelerin kendi ayakları üzerinde durabilmelerine ve kimseye muhtaç olmadan yaşayabilmelerine katkı sağlayabilirsiniz.

Detaylı bilgi için:

0212 631 21 21

QR kod ile kolayca bağış yapabilirsiniz.

Daha sonra ise Ramazan'ın ilk günü bir okulun bahçesinde 800 kişilik iftar programı düzenledik. Yüzlerce kişiyle iftarımızı paylaştık, Ramazan'ın bereketini tekrar hissettik. Ertesi sabah erkenden yine güzel çalışmalar için yola koyulduk. Yemyeşil çimenlerin ve kaldırım taşlarının süslediği büyük bir bahçede toplanmıştı insanlar. Burada devlet yetkililerinin de katıldığı bir törenle ihtiyaç sahibi ailelere “rikşa” denilen üç tekerlekli araçlar ve motosikletler teslim ettik. Rikşalar ülkede taksicilik yapmak için yaygın olarak kullanılıyor. Törenden sonra, verdiğimiz bir rikşanın içerisinde koltuk değnekleriyle oturan 63 yaşındaki Monimoaka amcayla tanıştım. “2014 yılında geçirdiğim kazadan dolayı yürüyemiyorum. Sağlıklı insanlar bile iş bulmakta zorlanırken benim iş bulabilmem neredeyse imkansız. Ufak tefek el işleri yapıp satmaya başladım ama çoğu zaman evime ekmek götürüyemiyorum. Sayenizde artık güzel bir rikşaya sahibim ve taksicilik yapıp para kazanabileceğim. Allah sizden razı olsun!” dedi.

Tanga şehrinde Vakfımızın yaptığı bu güzel projeler sayesinde onlarca ailenin hayatının değiştiğine kendi gözlerimle şahit olmak çok farklı bir duyuydu. Bizler sadece aracıydık ama hayatına dokunduğumuz insanların yaptığı samimi dualar her şeye bedeldi. Artık tekrar yola koyulma vaktiydi. Sabah erkenden yemyeşil doğası ve doğal yaşam alanları ile ünlü çok büyük ve güzel bir şehir olan Morogoro'ya doğru yola çıktık. Şehir merkezine uzak köylerdeki yetim ve ihtiyaç sahibi ailelere süt keçileri vermek için buraya geldik. 50 aileye üçer tane süt keçisi verdik. Böylece yetiştirdikleri keçilerin sütlerini hem kendileri tüketecek hem de satarak gelir elde edebilecekler.

Bu faaliyetten sonra artık bu güzel ve bereketli yolculuğun sonuna gelmiştik. Biz Tanzanya'da binlerce kişinin hayatına dokunduk ama İHH bu Ramazan ayında 67 ülkede milyonlarca insanı sevindirdi. Her ülkede hikayeler farklı belki ama gönlüne dokunduğumuz insanların duası aynı “Allah sizlerden razı olsun!”

SEYAHATNAME

Ramazan'dan nasibimize düşenler

✍ Mehmet Asan, Kenya

*“854 aileye kumanya ulaştırarak görevimizi tamamladık.
Hayırseverlerin emanetlerini yüzlerce aileye ulaştırmış,
Ramazan’ın bereketini yaymış ve kardeşliğimizi pekiştirmiş
olarak yolculuğumuzu tamamladık.”*

Önce İstanbul’a oradan da Kenya/Nairobi’ye olan Ramazan yolculuğum 24 Şubat gece 01.00’da Kütahya’dan başladı. Vakfımızın orada yapacağı yardım çalışmalarına katılmak ve tanıklık yapmak için gidiyordum. Yanımda sadece bir sırt çantası ve bir de 10 kg’lık valizim vardı. 16.30’da İstanbul Havalimanı’nda Kenya grubundaki diğer arkadaşlarla buluşup tanıştık. Saat 19.50 gibi uçağa bindik. Katar’dan aktarmalı gidecektik. Dualarımı okudum. Seferin selametini ve hayrını diledim. Ani bir hızlanma, uçağa yoğun bir ses ve titreme. Korkmuyordum ama bilmemezlik insanı tedirgin ediyor. Nihayet havalandık. Aman ya Rabbi, ne muhteşem bir İstanbul manzarası! Her

yer gökyüzünde yıldız kümeleri gibi ışıltılı. Marmara Denizi bir güzel, Boğaz bir güzel, köprüler daha bir güzel. Kaptan birkaç defa sağa sola döndü. İlk defa uçağa binmişim. Hissettiklerim beni çocukluğuma götürdü. Tıpkı çocukluğumuzda yaptığımız gibi kollarımızı açıp sağa sola süzülüyormuş hissiyatı yaşadım. Nihayet saat 00.10 gibi Katar Havalimanı’na, oradan da 07.30’da Kenya Nairobi Havalimanı’na indik. Pasaport ve valiz kontrolünden sonra Kenya temsilcimiz Hasan Demir ile buluştuk. Hasan’ın yanında partner kuruluşun Abdullah vardı. Bize biraz etrafı dolaştırdı, sonra kahvaltı yaptık. Kendimi evde gibi hissediyordum. Nedense buraları hiç yabancılımamıştım.

Kahvaltıdan sonra Ramazan paketlerini dağıtacağımız Isiolo'ya doğru yola çıktık. Yollarda çok sık kasirler vardı. Sürekli yavaşlayıp hızlanıyorduk. Yol kenarındaki küçük tezgahlardan aldığımız farklı meyvelerin tatlarına baktık. Mevsim yaz sonu gibiydi, hava sıcak ama yer yer serin esiyordu. Kütahya'da şu an kar var.

Beş buçuk saat süren çok yorucu bir yolculuğun ardından Isiolo'ya geldik. Burası bana geçmişte gezdiğim Güneydoğu'nun bazı ilçelerini hatırlattı. Viranşehir, Nusaybin ve Cizre'de de yol boyunca konuşlanmış kerpiç evler ve esnaflar vardı. Tahtadan yapılmış küçük yapılar. Ön tarafı esnaf dükkkanı, arka tarafı bir iki göz oda. Konaklayacağımız yere yerleştik. Akşam namazı için yakın ve sınırim çevrede tek olan camiye gittik. Nasip olursa yarın kumanyaları dağıtacağız.

Sabah erkenden kalktım. Uykumu almıştım ama sıcak sebebiyle pek rahat değildim. Namaz için diğer dostlarımı uyandırdım. Kahvaltıdan sonra dağıtım yapacağımız yere doğru yola koyulduk. 15-20 dakikalık yolculuğun ardından bir avluya girdik. Büyükçe bir avlu, yerde özenle sıralanmış 350 adet kumanya paketi vardı. Aralarından rastgele açıp gıda maddelerinin içeriğini ve son kullanma tarihlerini kontrol ettik. Her şey tamamdı. Sonrasında dağıtıma başladık. Bu kumanyalar 350 ailenin Ramazan sofrasını bereketlendirecekti. Emanetleri ihtiyaç sahiplerine ulaştırdıktan sonra Isiolo'dan 10.30'da çıktığımız yolculuk, 17.30'da Nairobi'ye girmemizle sona erdi ve konaklayacağımız yere vardık. Tam karşımızda Rahmet Camii var. Akşam namazından sonra dinlenmeye geçtik. Nasip olursa yarın sabah namazından sonra uçakla 1,5 saat mesafedeki

Wajir'e gideceğiz. Bakalım Rabbim orada neyler, neylerse güzel eyler.

Sabah namazı için yine aynı camiye gittik. İmamın kıraati çok güzel ve etkileyiciydi. Biraz sağ tarafımda olan birisinden ağlama sesleri gelmeye başladı. Sonrasında hıçkırıklarla ağlamaya devam etti. Hıçkırıkları camiye inletiyordu. Camiye her gidişimde bambaşka duygularla ayrılıyordum.

Namazın ardından havaalanına geldik. Uçaklar küçük, yaklaşık 40 kişilik ve çift pervaneliydi. İçi bildiğimiz otobüs gibi. Yaklaşık 70 dakika sonra Wajir'e geldik. Hava burada daha sıcak. Ben diyeyim 40, siz deyin 50 derece sıcaklık nasıl yüzüme vuruyor! Güneşin parlaklığından göz kapaklarımı kısıyorum. Minibüsle otele gittik. Partner kuruluşumuzdan Şeyh Abbas bizi karşıladı. Biraz sohbet ettikten sonra iki araçla dağıtım yapacağımız yere doğru yola koyulduk. 10 km kadar sonra asfalt yol birden bıçakla kesilir gibi bitti. "Slow Down" tabelası ve çöle girdik. Kızıl toprak ve kum, dikenli bitki örtüsü ve kurumuş çalılık ve ağaçlar... Uzun ve engebeli bir yolculuktan sonra küme küme kurulmuş, konik çatılı, yuvarlak, dallardan ve çalılardan yapılmış haneler görmeye başladık. Dağıtım yerine yaklaştıkça insan yoğunluğu arttı. Neredeyse hepsi kadın, genç ve çocuklardan oluşan, ağaç gölgelerine sığınmış ve deyim yerindeyse dört gözle bizi bekleyen insanlar... Dağıtım alanında kumanyaların kontrollerini yaptık. Ürünler standartlara uygun, tarihler yeni. İnsanlar birbirlerine saygı ve sevgi çerçevesinde davranıyor, kimse kimsenin önüne geçmiyor, hatta taşıma konusunda ihtiyaçlara ve çocuklu kadınlara yardım ediyorlar. Elbette ben ve ekip arkadaşlarım da taşıma konusunda ihtiyacı olanlara yardım ettik. Hatta buraya gelemeyecek kadar hasta ve yaşlı insanların hanelerine kadar kumanyaları bizzat götürdük. 354 ailenin Ramazan'da bereketli sofralar kurmasına vesile olacak dağıtımları bitirdik. Nefes nefese kalmış olsam da yorgun değildim ya da hissetmiyordum. Zira fiziki yorgunluk değil, gönül yorgunluğuydu asıl hissettiğim. Biraz dinlenmek ve çocukları da

sevindirmek için balon dağıtmaya başladık. Çocuklar birden topluştılar. Balonunu alan hemen uzaklaşıyordu. Gözlerindeki sevinci, yüzlerindeki gülümsemeyi unutmak mümkün değil. Öğle namazı için yakındaki camiye gittik. Caminin yanında iki kız çocuğu, kumaş parçalarını birbirlerine bağlamış, yaklaşık 20-25 metre derinlikten sarı renkli plastik bir bidonla su çekiyorlar. Su kuyusu nasıl da derin görünüyor! Hiçbir güvenlik önlemi yok. Çocuklar kuyunun üzerine çıkıp beraber kovayı çekiyorlar. Zor ve tehlikeli iş.

Buradakilerle vedalaşma vakti gelmişti. 65 yaşında, artık kızıl turuncu renge dönmüş kınalı sakalı, üzerinde her daim beyaz ve temiz elbisesi ile partner kuruluşumuzun sorumlusu Şeyh Abbas'ın mihmandarlığında konaklayacağımız yere doğru yola revan olduk.

Ertesi gün Nairobi'ye döndük. Biraz dinlendikten sonra akşam namazı için camiye gittik. Namazdan sonra imam, "Yarın Ramazan ayının 1. günü." dedi. Dolayısıyla bu akşam ilk teravih vardı. Heyecanlandım. Teravih namazının hatimle kılınacağını öğrendik. Ülkemizden binlerce kilometre uzakta, tanımadığımız ama kardeş olduğumuz insanlarla omuz omuza namazımızı eda ettik ve günü tamamladık.

Sonraki günler Nairobi'de kumanya ve iftariyelik dağıtımlarımız devam etti. Toplam 854 aileye kumanya ulaştırarak görevimizi tamamladık. Akşam vakti yolculuğumuzu ve faaliyetlerimizi değerlendirdikten sonra istirahat geçtik.

Ertesi gün 12.00'da lobide Kenya temsilcimiz, güzel insan Hasan Demir kardeşimizle buluşup helalleştik. Partner kuruluşumuzun personeli Abdil kardeşimiz bizi havaalanına bıraktı. Onunla da helalleşip vedalaştık. 17.00'da uçağa bindik. Katar aktarmalı olarak 07.00 gibi İstanbul Havaalanı'na indik. Hayırseverlerin emanetlerini yüzlerce aileye ulaştırmış, Ramazan'ın bereketini yaymış ve kardeşliğimizi pekiştirmiş olarak yolculuğumuzu tamamladık. Ekip arkadaşlarımla vedalaştıktan sonra memleketim Kütahya'ya döndüm. Allah hayır sahiplerinden razı olsun.

Bir yetimin kalbine dokunmak

Lübnan'da dört günlük dolu dolu bir Ramazan programı geçirdik. Kumanyalar ve iftar yemekleri dağıttık, yetim aileleriyle iftar yaptık, yetimlerle oyunlar oynadık, ihtiyaç sahibi aileleri ve Filistinli mültecileri evlerinde ziyaret ettik. Yoğun programımız sebebiyle kumanya ve iftariyelik dağıtırken ihtiyaç sahipleriyle çok kısa süre görüşebilmek de bizi güler yüzle karşıladılar, dualar ederek uğurladılar.

Wail bölgesinde yetim aileleriyle yapacağımız iftar buluşması öncesinde yetimlerle eğlence programı düzenledik. Etrafı süsledik, çeşit çeşit oyunlar oynadık. Herkesin gülmüş eğlendiği bu anlarda bir kenarda tek başına oturmuş etrafı izleyen küçük bir kız gözüme çarptı. Çekindiği için oyunlara katılmadığı anlaşılıyordu. Yanına gidip sohbet edince benimle birlikte gelip oyunlara katıldı ve yüzü gülmeye başladı. İftardan sonra salondan ayrılırken de bir anda koşup boynuma sarıldı. Bir yetimin kalbine dokunmak, gönlünde yer edinmek hayatım boyunca unutamayacağım çok kıymetli bir hatıra oldu. Yetimleri sevindirmenin aslında çok kolay olduğunu fark ettim. Onlarla ilgilenmenin, oyunlar oynamanın, hatta sadece konuşmanın dahi yüzlerini nasıl güldürdüğünü gördüm.

Aslında en büyük ihtiyaçları yalnız olmadıklarını ve unutulmadıklarını hissetmek.

Bu iyiliklere, bağışlarıyla ihtiyaç sahiplerini ve yetimleri yalnız bırakmayan hayırseverlerimiz sayesinde vesile olduk. Allah razı olsun.

Rukiye Demir

Lübnan, 2025

H 2025 N

Yeniden hayata döndüren eğitim

Ramazan çalışmaları için Bangladeş'te Rohingya Müslümanlarının yaşadığı mülteci kamplarındayız. Bu kamplarda 1 milyondan fazla kişi yaşıyor. Ana vatanları olan Myanmar'daki zulüm ve katliamlardan kaçıp sığınabildikleri en yakın yer burası. Uzun yıllardır burada derme çatma barakalarda, brandalardan yaptıkları çadırlarda hayata tutunmaya çalışıyorlar. Tüm varlıkları bir göz oda, birkaç kapacak, bir veya iki kilim.

Bu kardeşlerimizin Ramazan ayını rahat geçirebilmeleri için kumanya dağıtmak ve Vakfımızın hayata geçirdiği bazı projeleri görmek için bu kamplara geldik. Her yerde güler yüzle sarılarak karşılandık. Bizi burada görmenin mutluluğu insanların yüzlerinden okunuyordu. Kumanyasını alan, en azından bir süre iftar ve sahurunu dert etmeyecek olmanın sevinciyle evinin yolunu tutuyordu.

Yıllardır kamplarda yaşayan bu insanlar Myanmar Devleti onları vatandaş olarak görüp kimlik belgesi vermediği için ne ülkelerine dönebiliyor ne de hayatta kalmak için sığındıkları Bangladeş'te kamplardan dışarı çıkabiliyor. Çalışmalarına, üretmelerine, hayata karışmalarına izin verilmiyor. Bu sebeple Vakfımız kamplarda farklı eğitim ve gelir temini projeleri gerçekleştiriyor. Bunlardan biri de kadınların dikiş eğitimi alabilecekleri bir atölye. Buraya başvuran kadınlar altı ay terzilik eğitimi aldıktan sonra dikiş makinesi ve malzemeleriyle birlikte mezun oluyor. Böylece kamplarda terzilik yaparak ailelerinin geçimine katkıda bulunabiliyorlar.

Bu projenin faydalarını düşündüğümde ve mezun olanları gördüğümde bunun aslında meslek eğitiminden çok bir rehabilitasyon projesi olduğunu fark ettim. Zulümden ve katliamdan kaçıp yıllarca derme çatma barakalarda yaşamak zorunda kalan genç ve yetişkin kadınlar, farkında olmasalar da bu atölyede sosyal hayata adapte oluyor ve yaşadıkları zorlukları unutuyor. **Örneğin gördüğü işkenceler sebebiyle travma geçirip iki yıl kimseyle konuşmayan bir kadın bu atölyeye gide gele hayata karışmış, arkadaşlar edinmiş ve günlük yaşantısına geri dönebilmiş.** Bu sebeple bu tür çalışmalar ekmek ve su kadar önemli.

Bu önemli çalışmaların yapılmasına vesile olan herkesten Allah razı olsun.

Selim Taşkesti

Bangladeş, 2025

Kürt Meselesinin Çözümü ve Bölgesel Barış

Abdülkadir Özyiğit

İHH İnsani Diplomasi Çalışmaları Sorumlusu

II. Dünya Savaşı ile dünyadaki savaşlar artık cephelerden şehirlere taşındı. Bunun sonucu olarak da en büyük zararı görenler şehirlerde yaşayan siviller oldu. 1992 yılında Bosna Savaşı sırasında insani yardım çalışmalarıyla faaliyetlerine başlayan Vakfımız, ilerleyen süreçte hak ihlalleri, insani yardım koridorlarının açılması, sivil halkın tahliyesi, dağılan ailelerin tekrar bir araya getirilmesi ve en önemlisi savaşların ve krizlerin son bulması adına arabuluculuk ve gözlemcilik faaliyetleri yaptı, insani diplomasi çalışmaları yürütmeye başladı.

İHH olarak kriz ve savaş bölgelerindeki 33 yıllık deneyimimizi çatışma çözümleri alanına taşıyarak ülkemizin en önemli meselelerinden olan Kürt meselesinin çözümü konusunda da aynı duyarlılıkla çalışmalar yürütüyoruz. Hem yerel hem de bölgesel bir mesele olan Kürt meselesinin çözümünün özellikle Orta Doğu'da barış ortamının sağlanması için kritik önemde olduğunun farkındayız.

Kürt meselesinin çözümünün, Kürt-Türk-Arap kardeşliğini tesis ederek Orta Doğu'nun en büyük sorunu olan Filistin meselesinin çözümüne de dolaylı olarak katkı sağlayacağı kanaatindeyiz. Özellikle 7 Ekim 2023 sonrası Orta Doğu'da oluşan yeni gelişmeler ve dengeler, Kürt meselesinin emperyal güçlerin etkisinden uzak, bölge halkları arasında kardeşlik hukuku temelinde çözülmesinin ne kadar elzem olduğunu bir kez daha ortaya koydu.

İHH olarak bugüne kadar Kürt meselesinin çözümüyle ilgili birçok çalışma gerçekleştirdik. Özellikle 2007 yılında yayınladığımız "Kendi Dilinden Doğu ve Güneydoğu Anadolu Yoksulluk ve Sosyal Durum Raporu" büyük ses getirdi. Sonraki süreçte bölgedeki teşkilatlarımızın desteğiyle her kesimle yakın ilişkiler kurarak bölgenin nabzını yakından tuttuk. 2013-2015 çözüm süreci döneminde bölgedeki illerimizde çeşitli düzeylerde toplantı, çalıştay ve görüşmeler yaptık. 2015 yılında Diyarbakır'da, Kürtlerin tüm kesimlerinin katıldığı büyük bir sempozyum gerçekleştirdik. O dönemde Kürt toplumunun çözüm sürecine bakışını ve sürecin toplumun bütün kesimlerini kapsayan geniş bir konsensüsle yürütülmesi gerektiğini dile getirdik. Kamuoyunu, sürecin aksaklıkları ve fırsatları konusunda bilgilendirdik.

Çözüm süreci sonrasında da bölgedeki çalışmalarımıza ara vermeden devam ettik. Özellikle 2017 sonrasında Doğu ve Güneydoğu bölgelerinde ve Kürtlerin yaşadığı diğer illerde; STK temsilcileri, alimler, kanaat önderleri, araştırmacılar, yazarlar, akademis-

yenler, siyasetçiler, gazeteciler, esnaf, aşiret liderleri ve toplumda söz sahibi farklı fraksiyonlardan kişi ve kurumları ziyaret edip birebir görüşmeler yaparak Kürt meselesinin çözümüyle ilgili neler yapılabileceği konusunda istişarelerde bulunduk. Ayrıca Kürt meselesini yakından ilgilendiren Irak Kürt Bölgesel Yönetimi (IKBY), Suriye ve İran'daki tüm Kürt fraksiyonlarıyla da görüşmeler gerçekleştirdik. Yine Azerbaycan, Ermenistan, Kazakistan, Avrupa'nın bazı başkentleri ve Londra'da, dünyanın farklı bölgelerine dağılmış Kürt siyasetçileri, kanaat önderleri ve araştırmacılarla görüştük.

Orta Doğu'da gelişen dengeleri göz önünde bulundurarak Kürt sorununun çözümünü tek muhabata indirgmeden, sivil inisiyatifleri de sürece katarak müzakere etmenin önemini her platformda dile getirdik. Bu bağlamda, resmi kurumların çabaları dışında, sivil toplumun Kürt meselesinin çözümüne ilişkin katkı ve önerilerinin ele alınması gereğinden hareketle 11 Ocak 2025'te bir günlük bir çalıştay düzenledik.

Çalıştayda İslami kesim, milliyetçi, liberal, demokrat, sosyalist ve laik kesimlerden çeşitli ideolojik kurum ve kişileri bir araya getirdik. Düzenlediğimiz bu çalıştayda, ülkemizde toplumsal barışa katkı sağlamak, toplumsal birlik ve beraberliği güçlendirmek, toplumun huzur ve refahını artırmak ve oluşan yeni süreçte bu olumlu havayı desteklemek amacıyla sivil toplum merkezli bir bakış açısıyla çözüm önerilerimizi müzakere etmeye çalıştık.

Çalıştayda sunulan metinleri, katılımcıların yorumlarını, değerlendirmelerini, tespitlerini ve önerilerini kayıt altına alarak sonuç bildirgesini tamamladık ve kamuoyuyla paylaştık.

YENİ ÇIKANLAR

2024 Yıllık Faaliyet Raporu

RAPOR

İHH İnsani Yardım Vakfı, yardım faaliyetlerine başladığı 1992 yılından bu yana dünyanın neresinde olursa olsun sıkıntıya düşmüş, felakete uğramış; savaş, doğal afet gibi sebeplerle mağdur olmuş, zulme uğramış bütün insanlara gerekli insani yardımı ulaştırmak ve bu insanların temel hak ve hürriyetlerinin ihlal edilmesini önlemek için faaliyetler gerçekleştiriyor.

Bu raporda, Vakfımızın 2024 yılında Türkiye ve dünya genelinde yürüttüğü acil insani yardım çalışmaları ile gıda, sağlık, eğitim, barınma, koruma, kültür ve afet yönetimi gibi alanlardaki projelerinin yanı sıra Ramazan ve Kurban kampanyaları, uluslararası toplantılar ve duyarlılık kampanyalarına dair detayları okuyabilirsiniz.

Su Kuyusu Kataloğu

KATALOG

Dünya üzerinde 733 milyon insan temiz suya ulaşamıyor ve 1.000 çocuk her gün kirli suyun neden olduğu kolera, ishal, tifodan ölüyor. Sağlıklı ve temiz içme suyuna ulaşmak için kilometrelerce yol kat eden insanlar bu sırada birçok zorluk ve tehlikeyle karşı karşıya kalıyor. İnsanlar suya ulaşmak için harcadıkları zaman yüzünden kendilerine, ailelerine ve eğitimlerine zaman ayıramıyorlar.

İHH olarak bugüne kadar 44 ülkede 15.444 su kuyusu açtık. Vakfımızın su kuyusu ile alakalı çalışmalarını ve su kuyularına dair daha fazla bilgiyi hazırladığımız katalogda bulabilirsiniz.

Afet Yönetimi Departmanı 2024 Faaliyet Raporu

RAPOR

İHH Afet Yönetimi Departmanı, 2009 yılında arama kurtarma ve acil yardım faaliyetlerini daha profesyonel yürütmek amacıyla kurulan birimin temeli üzerine, 2020 yılında bütünsel afet yönetimi anlayışıyla yeniden yapılandırıldı. Departmanımız 2024 itibarıyla arama kurtarma, psikososyal destek ve medikal kurtarma alanlarında eğitimli 4 binden fazla gönüllüye ulaştı.

Bu raporda, İHH Afet Yönetimi Departmanı'nın yurt içi ve yurt dışında gerçekleştirdiği eğitim faaliyetlerini, operasyonlarını, arama kurtarma tatbikatlarını, ulusal ve uluslararası alanlarda katıldığı etkinlikleri okuyabilirsiniz.

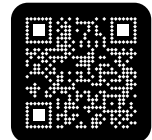
Tutsaklıktan Özgürlüğe

RAPOR

Bu rapor, 14 yıllık acımasız bir savaşı geride bırakıp 6 Aralık 2024 tarihinde yeniden özgürleşen Suriye'de nasıl bir süreçten geçtiğini, yaşanan insan hakkı ihlallerini, Esed rejiminin çeşitli ve asılsız suçlamalarla tutukladığı ve başta Sednaya olmak üzere rejimin hapishanelerinde türlü işkenceler yaşamış dördü yetişkin erkek, üçü yetişkin kadın olmak üzere yedi eski mahkumun hikayelerini ve bu zulmün insanlar, aileleri ve toplum üzerindeki olumsuz psikolojik etkilerini uzman psikologların çalışmalarıyla kısaca ele alıyor.

Yayınlarımızın tamamına ibh.org.tr/yayin adresi üzerinden ulaşabilirsiniz.

su gibi aziz ol

Bir su kuyusu açtır, susuzluğa çare ol

